

JAARVERSLAGEN 2000/2001/2002/2003/2004
ALLARD PIERSON MUSEUM
Archeologisch Museum der Universiteit van Amsterdam

Missie

De missie van het Allard Pierson Museum - juist als universitair museum en in samenwerking met de leerstoelgroep Mediterrane Archeologie - is de Mediterrane oudheid toegankelijk te maken voor wetenschap (voor academisch en ander onderwijs en onderzoek) en tevens voor een breed publiek waarbij de jeugd speciale aandacht krijgt.

Het toont originele oudheden en andere objecten als één van de bronnen van de westerse traditie om daarmee via inzicht en begrip van het verleden, het heden in cultuurhistorisch perspectief te plaatsen.

Het heeft een specifieke en wezenlijke plaats binnen het hoofdstedelijke culturaanbod. Het wil tevens een plek van ontspanning zijn. Het wil een stimulerende en inspirerende omgeving zijn voor bezoekers en medewerkers.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

BEHOUD EN BEHEER VAN DE COLLECTIES

- 1.1 Aanwinsten
 - Schenkeningen
 - Bruiklenen
 - Aankopen
- 1.2 Ontsluiting
- 1.3 Restauratie
- 1.4 Fotografie
- 1.5 Onderzoek
 - Publicaties van het museum
 - Opgravingen
- 1.6 Externe contacten
- 1.7 Dienstverlening aan derden

PRESENTATIE

- 2.1 Bezoekersaantallen
- 2.2 Tentoonstellingen
 - Tijdelijke tentoonstellingen
 - Deelname aan tentoonstellingen elders
 - Langdurige bruiklenen elders
- 2.3 Educatieve Dienst
- 2.4 Onderwijs
- 2.5 Publiciteit
- 2.6 Evenementen
- 2.7 Artikelen en lezingen door medewerkers van het museum

BEDRIJF

- 3.1 Personeel
 - Personeel in dienst
 - Vrijwilligers
 - Stagiaires
- 3.2 Sponsoring
- 3.3 Gebouw

VERENIGING VAN VRIENDEN

- 4.1 Ledenbestand
- 4.2 Secretariaat
- 4.3 Activiteiten
- 4.4 Publicaties
- 4.5 Lezingen
- 4.6 Bestuur

INLEIDING

Het jaarverslag van 1999 was het laatste dat op papier verschenen is. Dit verslag over de jaren 2000 tot en met 2004 wordt alleen op internet gepubliceerd. Ook het verslag over 2005 is op internet verschenen.

De samenstellers

BEHOUD EN BEHEER VAN DE COLLECTIES

1.1 Aanwinsten

Het nog niet geïnventariseerde aardewerk van Selenkahiye is met prof. dr. M. Van Loon uitgezocht. Een deel is geselecteerd om in de museumcollectie te worden opgenomen. De vondsten die sinds de opening van het museum in de reconstructie van het graf liggen zijn in 2003 geïnventariseerd (15.401-15.436). Het overige materiaal is in kisten verpakt en opgeslagen.

Een sjawabti en een fragment van een mummiecartonnage, aangetroffen in de collectie, werden in 2003 geïnventariseerd (15.176-15.177) evenals in 2004 een Egyptische faience ketting uit de Amarnaperiode (15.480).

Van de incomplete kop van een farao (1387) werd in 2002 een afgietsel van het deel uit het Allard Pierson Museum uitgewisseld tegen een afgietsel van de andere helft uit het museum van Luxor. Thans is de gereconstrueerde complete kop op de Egyptische afdeling weer te zien.

In maart 2003 werden 4 Sassanidische munten uit de vitrine gestolen.

In 2004 werd de archeologische bibliotheek van mevrouw drs. J. Smit-Lub aan het museum nagelaten.

Schenkeningen

2000

Mevrouw drs. J. Smit-Lub (Amstelveen): twee Etruskische spiegels. Op de ene is een fraaie afbeelding van de dood van Troilos gegraveerd (15.000) en op de andere Herakles en Hermes (15.001).

Particuliere schenking: een Romeins olielampje met een dansende satyr met stoktamboerijnen of jongleerstaven uit het atelier van Novius (14.427).

Mevrouw dr. L. Bijvanck-Quarles van Ufford (Den Haag): een Attisch witgrondig alabastron met twee vliegende Nikai (14.428).

Een bruikleen van een collectie glas werd in de afgelopen jaren omgezet in een schenking. In 2000 werd het laatste deel geschonken (14.321, 14.324-14.331).

De heer J. Haering (Freiburg): een Westgriekse aryballos, die als imitatie van Lakonisch aardewerk is gemaakt (15.005).

Mevrouw J. Sealtiel-Olthoff (Schagen) en mevrouw H.E.T. Klaassen-Olthoff (Purmerend): hun erfdeel van de collectie van hun vader de heer A. Olthoff (Amsterdam/Bergen), bestaande uit stukken architectonische sculptuur, terracotta figurines en fragmenten, olielampjes, een roodfigurige lekyth, een Megarische beker, glazen flesjes, gewichtjes en twee gemmen (15.011-15.047). De heer R. Olthoff

(Papendrecht) zegde zijn aandeel toe aan het museum. Deze stukken hebben de nummers 15.048-15.064 toebedeeld gekregen.

Particuliere schenking: een faience aryballos en de mond van een oinochoe, een kleine zwartfigurige oinochoe, een Boeotische birdbowl en een aryballos in de vorm van een paardenkop (15.065-15.069).

Particuliere schenking: een lampje en een terracotta kopje (15.101-15.102)

Particuliere schenking: een slingerkogel, een sjawabti en divers aardewerk (15.103-15.107)

De heer D. Basart en mevrouw W. Arvanatakis-Basart: de verzameling van hun ouders de heer en mevrouw F.W. Basart, bestaande uit fragmenten architectonische reliëfs, fragmenten van verschillende soorten aardewerk en een vuurstenen bijltje (15.087-15.100 en 15.113-15.175).

Particuliere schenking: 11 zilveren munten van Romeinse keizers uit de 3de eeuw na Christus, afkomstig uit de nalatenschap van de heer en mevrouw Funke (Amsterdam) (15.481-15.491) en later nog een serie van 85 zilveren munten (15.492-15.576).

2001

Particuliere schenking: een Koptisch weefsel (15.070), ter gelegenheid van de opening van de tentoonstelling 'Antiek glas, de kunst van het vuur'.

Particuliere schenking: de onderzijde van een amfoor (15.071).

De heer Th. Zintilis (Cyprus): een paar gouden oorbellen uit Cyprus (15.072) als dank voor het jarenlange beheer van zijn collectie Cypriotische oudheden die in januari 2002 geschonken is aan het Cyprus Museum te Nicosia en die thans bewaard wordt in het Goulandris Museum in Athene.

Particuliere schenking: een glazen ribbenschaal (15.075).

Particuliere schenking: een marmeren oscillum met een reliëf van maskers van een Sileen en Pan (15.076).

Particuliere schenking: een scherf van een Panathenaeïsche amfoor (15.077).

Particuliere schenking: vijf glasstaafjes voor de vervaardiging van Amsterdamse kralen (15.078).

Particuliere schenking: een reductiepasser (15.178).

Particuliere schenking: twee Romeinse glazen flessen (15.991-15.992).

Voorts werd een particuliere schenking ingeschreven die reeds in 1996 aan het museum was overgedragen. Deze bestaat uit drie bronzen ibispoten, divers aardewerk en meloenpitten (15.079-15.086).

2002

Particuliere schenking: een Sidonisch glazen flesje, een gemarmerd schaalpje en een schaalpje van mozaïekglas (15.110-15.112).

Particuliere schenking: aardewerken votiefschild met wij-inscriptie (15.179).

Particuliere schenking: een bronzen discus en een bronzen bit (15.442-15.443).

Particuliere schenking: 86 Sassanidische zegels (nog niet geïnventariseerd).

2003

Particuliere schenking: een glazen kom, een miniatuur ribbenschaal, rode flacon en gemarmerde glazen kan (15.364-15.367).

Nalatenschap B. Kruysen (Amsterdam): 4 transportamforen, 2 amfoordeksels, ankersteen, gewelfbuis, grote kom, zilveren hals van een wijnkan met Nereïde op zeepaard, bodem van zilveren schaal met de 3 Gratiën, zilveren handvat van emmertje (15.368-15.379).

Nalatenschap mevrouw dr. L. Bijvanck-Quarles van Ufford (Den Haag): Attische drinkschaal op lage voet, Attisch zuigflesje, geometrische kantharos, kleine oinochoe met hardloper, kopie van Dansende Faun uit Pompeï (15.380-15.384).

Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum: gipsen beeldhouwersmodel uit Egypte (15.385).

Particuliere schenking: bronzen omphalosschaal (15.386).

Particuliere schenking: twee Romeinse olielampjes uit Tunesië (15.387-15.388).

De heer B. Bal (Loenen aan de Vecht): twee snavelkannen uit Turkije, uit de nalatenschap van zijn vader dr. B.H. Bal (15.389-15.390).

Galerie Serodine (Ascona) via prof. dr. H.A.G. Brijder (Amsterdam): fragment zwartfigurige amfoor met hoofd van gehelmde krijger (15.391).

Nalatenschap dr. H. Pierson: een Sianaschaal van de Ainipylos Schilder (11.999 en 13.247).

2004

Ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan werd onder de Vrienden van het Allard Pierson Museum een inzamelingsactie gehouden. Met dit bedrag, aangevuld door een schenking van het Jaffé-Pierson Fonds en een particulier, kon een marmeren beeld van een jongetje, voorstellende de Herfst, voor het museum worden aangekocht (14.409).

Dankzij de financiële steun van Vereniging Rembrandt, het Prins Bernhard Cultuurfonds en de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum werden vier terracotta leeuwen en griffioenen die eens een houten grafkist sierden, aangekocht. Tarente, ca. 325 v. Chr. (15.438 -15.441).

Particuliere schenking: een Korinthische skyphos (15.393).

Particuliere schenking: 4 glazen voorwerpen: een beker met blauwe noppen, een inktpot, een dadelflesje en een amandelbeker (15.394-15.397).

Particuliere schenking: 2 tichels met spijkerschrift (15.398-15.399).

Legaat mevrouw drs. J. Smit-Lub (Amsterdam): een grote wit-op-rood beschilderde pithos uit Etrurië (15.400).

Nalatenschap A.N. Kotting en R.H. Kotting-Menko (Amsterdam): 35 voorwerpen uit het mediterrane gebied van aardewerk, metaal, steen en glas, waaronder een albasten kom uit Egypte, een Cypriotisch opiumflesje en een zwarte Attische kylix (15.444-15.478).

Prof. dr. H.A.G. Brijder (Amsterdam) schonk een olielampje dat hij van zijn voorganger prof. dr. J.M. Hemelrijk had gekregen (15.479).

Bruiklenen

2000

Het al lange tijd in het museum als bruikleen van Mevrouw M. de Raaf (Guyana/Pakistan) aanwezige mummieportret van een man kreeg inventarisnummer 14.498.

Erfgenamen van prof. dr. C.H.E. Haspels: twee Attische tetradrachmen (inv. 14.047-14.048), enkele boeken van prof. Haspels en uniek fotomateriaal dat prof. Haspels zelf

tijdens haar vele reizen heeft gemaakt.

Particuliere verzameling: een gouden armband uit Egypte (14.049).

Particuliere verzameling: een zilveren patera (14.499) voor een periode van 2 jaar. Dit bruikleen werd in 2004 beëindigd.

Rijksakademie van Beeldende kunsten (Amsterdam): voor een periode van 5 jaar werd het bruikleencontract voor een aantal gipsen beelden opnieuw opgesteld.

Instituut Collectie Nederland (Amsterdam): twee gouden slangenarmbanden voor een periode van 5 jaar.

Rijksmuseum van Oudheden (Leiden): een aantal objecten voor de Egypte-afdeling, een Klazomeense sarcofaag en twee fragmenten van Klazomeense sarcofagen voor een periode van 5 jaar.

Gemeentemuseum Den Haag: kopieën van een antieke cornu (inv. MUZ 1933 0523), een orgelfront (inv. Muz 1933 0636), een sistrum (inv. Muz 1933 1010) en twee auloi (inv. Muz 1933 1011 en 1933 1012) (APM 15.007-15.010a-b).

2001

Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum: twee Daunische vazen uit Zuid-Italië (15.073-15.074).

2002

Het bruikleen Cypriotische oudheden van de heer Th. Zintilis werd door de eigenaar beëindigd. De voorwerpen zijn overgedragen aan het Goulandris Museum in Athene. Gemeentemuseum Den Haag: 85 Egyptische objecten in permanent bruikleen (15.271-15.355).

2003

De afdeling Papyrologie van de Universiteit van Amsterdam heeft de collectie ostraka (beschreven potscherven, 11 Demotische, 11 Koptische en 89 Griekse) in permanent bruikleen gegeven aan het Allard Pierson Museum (15.577-15.687).

Het Haags Gemeentemuseum: 8 stuks Romeins glas in permanent bruikleen (15.356-15.363).

Aankopen

2000

Met behulp van het legaat van mevrouw E.A.E. van der Zwaan (Laren): de collectie van de heer J.S.M.C. Breukel (Den Bosch) bestaande uit bronzen en benen medische en cosmetische instrumentjes als lepeltjes, spatels, scalpels, pincetten. Daarnaast vele kledingpennen. Voorts een collectie Koptische oudheden: een bronzen wierookvat met afbeeldingen van het leven van Christus, twee olielampjes, een koekstempel, twee olielampjes, een Menasflesje, een bronzen kom en een halssnoer van grote faience schijven (14.509- 14.999 en 15.180-15.270). Dankzij het legaat van mevrouw drs. I.S. Reuder-Vles (Rotterdam): een Attische roodfigurige lekyth met een afbeelding van een vrouw die een baby optilt (15.002). Aardewerken flesje in de vorm van een dronken oude vrouw met een wijnfles (15.003). Een vaasvoet met de inscriptie ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ HMI (ik ben van Aphrodite) (15.004). Met het geld uit de steunpot in de hal: een ijzeren sleutel met bronzen handvat uitlopend in de protoom van een leeuw (15.006).

2003

Zilveren miniatuur tafelpootje in de vorm van een panter (15.392).

Ivoren plektron (15.437), aangekocht met steun van de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum.

2004

Bronzen strigilis (15.689).

1.2 Ontsluiting

Sinds het midden van de jaren '80 werd er gewerkt aan de digitalisering van de inventaris. Het systeem is indertijd opgezet door toenmalig conservator drs. H.E. Frenkel, die er na zijn pensionering wekelijks aan doorwerkte zodat uiteindelijk alle voorwerpen in het computerbestand waren opgenomen. Doordat het museum onderdeel werd van de Universiteitsbibliotheek, werd het wenselijk geacht aan te sluiten bij het daar gebruikte systeem en het inventarisbestand over te zetten naar PICA. Na een aantal voorbereidende besprekingen is in 2002 een begin gemaakt met het aanpassen van het huidige systeem, zodat het in 2004 zonder problemen naar PICA kon worden omgezet. Aan het einde van dat jaar was de gehele catalogus beschikbaar via internet (<http://opc.uva.nl>, Catalogus museale collecties, Allard Pierson Museum). In 2005 zal een beeldbank met foto's van de objecten aan het bestand gekoppeld worden. Deze beeldbank is nog niet compleet, maar zal de komende jaren worden aangevuld.

Daarnaast werd het werk aan een CD-ROM met 1500 objecten uit de Egyptische afdeling in het kader van het internationale catalogiseringproject voor Egyptologische musea 'Champollion' voortgezet. De bedoeling is beide bestanden metertijd te koppelen. In de Allard Pierson Series werden verschillende onderdelen van de collectie wetenschappelijk gepubliceerd (zie 1.5)

1.3 Restauratie

De restauratoren mevrouw J. M. van den Berg en drs. R. Leenheer houden zich in de breedste zin bezig met het welzijn van de voorwerpen: niet alleen conserveren en restaureren zij objecten, maar ook monteren zij deze of voorzien ze van veilige steunen. Zij assisteren bij de inrichting van de vaste expositie en de tijdelijke tentoonstellingen in het museum. Voorts pakken zij bruiklenen in en begeleiden deze naar tentoonstellingen elders.

De heer Leenheer is verantwoordelijk voor licht en lucht in het museum. Hij heeft een verlichtingsplan opgesteld voor het gehele museum dat deels geïmplementeerd is en een inventarisatierapport betreffende de beveiliging van vitrines. Ook is hij lid van de commissie beveiliging UvA-gebouwen aan de Oude Turfmarkt. Hij geeft college aan studenten Museologie en Archeologie en leidt groepen rond met speciale aandacht voor metalen objecten en de conservering daarvan. In 2003 heeft hij twee studenten van de Vrije Universiteit getraind in het schoonmaken en conserveren van onlangs opgegraven archeologische metalen vondsten.

In december 2004 verscheen het aan restauratie gewijde *Mededelingenblad van de Vrienden van het Allard Pierson Museum* (nr. 89), met daarin artikelen over restauratieprojecten in het museum.

Voor de restauratie-afdeling werden de volgende uitgaven gedaan: een nieuw aanrecht,

een handset van het Eneska-3 slijpparaat, ARBO-goedgekeurde modificaties voor de kolomboormachine, een automatisch adjusterende lasbril en een vacuümtank voor grotere objecten. In 2004 heeft de heer Leenheer een kwart van zijn atelierruimte moeten afstaan ten behoeve van de bouw van een inpandige hoogspanningskast.

Werkzaamheden J.M. van den Berg

2000

De nestoris uit Den Haag (14.127), de grote Cypriotische geometrische amfoor (14.131), een drinkschaal (3460) en een oliefles (lekyth) (13.663) werden grondig gerestaureerd. Ook het terracotta beeldje van Europa en de stier werd schoongemaakt (1005). Daarnaast had zij vooral veel werk aan tentoonstellingen in het museum en elders. Zij vervaardigde verschillende maquettes en replica's voor de tentoonstelling 'Apen in het Oude Egypte'.

2001

Een geometrische kan (9422) en het marmeren oscillum (15.076) werden gerestaureerd. Een drinkschaal (14.113) werd uit elkaar gehaald en opnieuw gerestaureerd. De benen voorwerpen uit de collectie Breukel zijn geplakt. Voor de Glastentoonstelling zijn verschillende voorwerpen geconserveerd en gerestaureerd. Voor de tentoonstelling 'Jong in de Oudheid' zijn 15 terracotta's die door het museum van Brussel werden uitgeleend, gerestaureerd en geconserveerd. Voor deze tentoonstelling werd ook een drinkschaal (8210) opgefrist en een gereconstrueerde kinderstoel van gebakken klei beschilderd.

2002

Het deksel van de sarcofaag van een vrouw (723) dat bij een transport naar Wenen schade had opgelopen, is gerestaureerd. Een verslag van deze restauratie is verschenen in het *Mededelingenblad van de Vrienden van het Allard Pierson Museum* (nr. 89). Antiek glas uit het Haags Gemeentemuseum is gerestaureerd als tegenprestatie voor de bruikleen van de Egyptische collectie. Verschillende voorwerpen die naar een tentoonstelling over honden in Den Haag gingen, zijn gerestaureerd. Verschillende voorwerpen werden schoongemaakt: het voeteneinde van een Egyptische sarcofaag (8104), Daunische objecten (15.073, 15.074), een zuigflesje (14.364), twee kalkstenen fragmenten (8105 en 185) en een terracotta reliëf (1159), dat tevens verstevigd is aan de achterzijde en waarvan oude aanvullingen zijn vervangen. Voor de nieuwe Egyptische zaal en de nieuwe Nabije Oosten zaal werd zeer veel monteerwerk gedaan.

2003

Een Atheense oliefles (15.037) en drinkschaal (8208) zijn uit elkaar gehaald en opnieuw gerestaureerd. Griekse scherven, die beschadigd waren, zijn weer gelijmd en bijgewerkt. Verschillende terracotta's (32, 7337, 1007) zijn gerestaureerd en een griffioen (15.271) is van zijn oude sokkel verwijderd, gerestaureerd en beter gemonteerd. Het benen plectrum

(15.437), dat was gebroken, is gerestaureerd. De Egyptische houten hak (10.999) is gerestaureerd en nagemaakt met oog op het kinderproject bij de tentoonstelling 'AAN TAFEL!'.

Twee Egyptische stuc portretten (14.272 en 7110) zijn gemonteerd.

De kopie in gips van de Leeuwenpoort is schoongemaakt en bijgewerkt.

Het afgietsel van de halve faraokop uit Luxor is met onze originele andere helft (1387) gemonteerd op een sokkel.

Tijdens de rolzegeltentoonstelling begeleidde mevrouw Van den Berg op een aantal woensdagmiddagen een project voor kinderen die zelf rolzegels mochten snijden en afdrukken in klei.

2004

Een koraalrood bakje (999) en een Korinthisch bakje (15.393), een platte schaal (273), een drinkbeker (3992), een oliefles met uiltje (10.470), de kleine Ephedrismos-groep (393) en een olielampje (12.399) werden schoongemaakt en voor zover nodig gerestaureerd.

De ogenschaal (888) werd gerestaureerd met oog op de tentoonstelling 'het Kwaad' in het Tropenmuseum.

Voor prof. U. Hockmann werden boringen gedaan in de Kouros (13.116) ten behoeve van een thermoluminescentie test.

Voor de publicatie in het C.V.A. werden tekeningen gemaakt van de scherven 8959 a-b-c.

Een pilotproject werd uitgevoerd met oog op een groot conserveringsproject met gipsen beelden.

Werkzaamheden drs. R. Leenheer

2000

Van het bronzen thymiaterion (14.421) en een zilveren patera (14.499) werd de restauratie voltooid. Hij werkte voorts aan de restauratie van de metalen objecten uit de collectie-Breukel.

De heer Leenheer was betrokken bij de opgravingen van drs. W.M. van Haarlem in Egypte en bij die van prof. dr. J.H. Crouwel in Geraki in Griekenland. Op 10 maart woonde hij een metaalrestauratoren-congres in het Rijksmuseum bij.

2001

In totaal zijn 640 objecten behandeld, waaronder 515 (medische) instrumenten uit de collectie Breukel, 79 fibulae van de schenking Funke uit 1996, en 29 Byzantijnse munten uit Syrië.

De Fayum-portretten kregen een nieuwe opstelling op de Egypte-afdeling.

Op 22 februari werd een groep ICN-cursisten rondgeleid. Van 23 tot 27 juli werd een in ruil daarvoor aangeboden cursus bij het ICN gevolgd: een Master Class over Metals and Metallography. Op 12 en 13 december gaf hij in het APM een op maat gemaakte cursus aan mevrouw K. Abelskamp van het Archeologisch Diensten Centrum (ADC) te Bunschoten / Spakenburg.

2002

Er zijn 1993 voorwerpen behandeld, waaronder 130 resterende fibulae van de collectie Funke; verder o.a. spiegels (1448 en 1696), helmen (3271 en 3272) en Byzantijnse munten.

Gedurende het hele jaar is gewerkt aan opdrachten van het Archeologisch Diensten Centrum (ADC) te Bunschoten / Spakenburg.

In november en december was er veel werk aan de nieuwe afdeling Nabije Oosten en Cyprus, de tentoonstelling 'Glazen Glorie' (Gemeentemuseum Den Haag) en de nieuwe mummie-afdeling.

2003

In totaal zijn 135 museumvoorwerpen geconserveerd, van nummer voorzien en gemonteerd.

In opdracht van het ADC zijn ruim 200 meest kleine voorwerpen gereinigd en geconserveerd.

Op uitnodiging van het ADC hield hij op 9 oktober 2004 een PowerPoint-presentatie.

2004

De werkzaamheden bestonden dit jaar vooral uit het begeleiden van enkele stagiaires, het werken voor ADC-archeoprojecten en het licht onderhoud plegen aan objecten voor tentoonstellingen in eigen huis en bruiklenen voor tentoonstellingen elders.

Een object van het Rijksmuseum van Oudheden werd behandeld tegen bronsziekte en als bruikleen naar Hamburg gebracht. Een twintigtal bronzen voorwerpen werd geconserveerd voor een trouwe vriend van het APM en voor een vriendin van het APM werd een prachtige Isis en Harpokrates tegen bronsziekte behandeld. Dit beeldje is inmiddels bij legaat aan het museum nagelaten (15.700).

Dit jaar werden voor het Gemeentemuseum Den Haag (in ruil voor langdurige bruiklenen aan het APM) 28 metalen objecten afkomstig uit het tegenwoordige Indonesië geconserveerd en waar mogelijk hersteld.

1.4 Fotografie

De fotoafdeling verzette de laatste jaren veel werk voor de aankomende publicaties van museum objecten in de *Allard Pierson Serie* en het *Corpus Vasorum Antiquorum*. Voor dit project was mevrouw drs. A. Dekker tijdelijk ingehuurd. Daarnaast werden foto's gemaakt voor het *Mededelingenblad van de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum* en voor externe publicaties. Ook voor tentoonstellingen werd veel fotowerk gedaan, voor catalogi, persfoto's en wandborden.

De laatste vijf jaar is ook intensief gewerkt aan de digitalisering van foto's. Inmiddels zijn ruim 4000 dia's van de belangrijkste objecten gescand en verwerkt tot gecomprimeerde JPG-bestanden. Deze zijn toegankelijk voor alle medewerkers van het Museum, via het interne netwerk. Tevens is het gebruik voor externe doeleinden, het PICA-systeem, voorbereid.

In 2004 is een Digitale Nikon Camera aangeschaft en sindsdien worden alle foto's direct digitaal opgenomen, als .RAW, .TIF en .JPG format.

1.5 Onderzoek

Verscheidende wetenschappers uit binnen- en buitenland deden onderzoek naar de voorwerpen van het museum, hetgeen in veel gevallen tot publicatie in monografieën en artikelen leidde.

Publicaties van het museum

H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *Een gids voor de collecties van het Allard Pierson Museum Amsterdam / A Guide to the Collections of the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002.

Er kwamen weer diverse delen van de *Allard Pierson Serie* uit:

C.M. Stibbe, *Laconian Oil Flasks and Other Closed Shapes, Laconian black-glazed pottery*, Part 3, Allard Pierson Serie, Scripta Minora, deel 5, Amsterdam 2000.

H.A.G. Brijder, *Siana Cups III: The Red-black Painter and Griffin-bird Painter and Siana Cups resembling Lip-cups*, Allard Pierson Serie, deel 13, Amsterdam 2000.

E.M. Moormann, *Ancient Sculpture in the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Allard Pierson Serie, Collections of the Allard Pierson Museum, Amsterdam, deel 1, Amsterdam 2000.

A.J. Clark en J. Gaunt (eds.), *Essays in Honor of Dietrich von Bothmer*, Allard Pierson Serie, deel 14, Amsterdam 2002.

W. Regter, *Imitation and Creation. Development of early bucchero design at Cerveteri in the seventh century BC*, Allard Pierson Serie, deel 15, Amsterdam 2003.

Opgravingen

Tell Ibrahim Awad in Egypte (oostelijke Nijldelta), opgravingsleider: drs. W.M. van Haarlem.

2000

In de campagne van april tot juni zijn negen in 1999 ontdekte graven onderzocht, samen met tien nieuw ontdekte. Deze waren allemaal met rieten matten afgezet. Het totaal aantal hier begraven personen komt daarmee op 59. Enkele graven bevatten rode en gele oker, wat doet vermoeden dat ze voorzien waren van gepleisterde en beschilderde kisten, waarvan het hout totaal vergaan is. De graven waren nogal armelijk, enkele bevatten benen kralen en waterflessen.

De speurtocht naar nederzittingsresten heeft dit jaar in ieder geval in de diepste laag in een van de werkputten duidelijke bewoningssporen opgeleverd: een straat met huizen, haarden en een vuilnishoop ernaast. Op één plek kwamen resten van industriële activiteit te voorschijn: enkele grote vaten, dierenbotten en schelpen, en veel vuursteen, o.a. een schraper en een bundel klingen die onder een muur verstopt waren. Een op een iets lager niveau gevonden zegelafrolling bevatte de koninklijke Horusnaam van Userkaf (ca. 2500 voor Christus).

Dit keer was het team uitgebreid met specialisten in vuursteen en dierenbotten. Vanuit het museum was ook drs. R. Leenheer mee.

2001

Dit jaar concentreerde men zich in de maanden april tot juni op twee locaties: de tempel en de begraafplaats/nederzetting ernaast. Met behulp van een krachtige pomp was men in staat de diep gelegen oorspronkelijke stroomrug van de eerste nederzetting op het tempel terrein te bereiken. De tempel zelf schijnt net buiten het uitgegraven gebied te liggen, onder een boomgaard, in tegenstelling tot latere perioden, toen hij er net binnen lag. Er zijn meerdere kleine schuurtjes met een soort vuurplaats gevonden; in sommige stonden intacte kruiken. Op het diepste niveau konden sporen van tijdelijke constructies (waarschijnlijk van hout en riet) worden vastgesteld.

Het tweede doel van dit seizoen werd besteed aan de voortzetting van het onderzoek van het grafveld uit het late Oude Rijk. Er zijn 17 nieuwe graven ontdekt; 2 lichamen waren in hurkhouding begraven, maar alle andere op de linkerzijde, noord-zuid gericht. Het totale aantal begraven individuen bedraagt hier tot nu toe bijna 80. Eén graf had een tichelstenen opbouw, en het lichaam was bedekt met een dikke pleisterlaag, waarin de beenderen deels ingebed waren. Wat aardewerk en kralen van verschillende materialen vormden verder de enige grafgiften.

Wat de nederzetting betreft: blijkbaar is op een bepaald moment een deel ervan verlaten en als begraafplaats gebruikt. Een grote ruimte lijkt een soort centrale keukenfunctie te hebben gehad, te oordelen naar de vele verschillende dierenbotten van vee en mogelijk nijlpaarden, en schelpen, het aantal grote vuursteenmesses en het keukenaardewerk dat daar gevonden is. Tenslotte kon de conservering van de laatste en moeilijkst te behandelen (ivoren) voorwerpen uit de tempeldepots, al ontdekt in 1996, worden voltooid.

2002

Helaas kon de geplande magnetische survey dit jaar weer niet doorgaan, dit keer vanwege financiële problemen. Wel werd een kort studieseizoen in de maand mei georganiseerd. De fotografie, tekening, documentatie en restauratie van objecten van vorige seizoenen (vooral aardewerk en ivoor) kon dit jaar worden voltooid. De studie van de dierenbotten uit de vroegste fasen van de tempel, die vorig jaar te voorschijn waren gekomen, kon dit seizoen ook worden afgerond. Het voornaamste doel van dit seizoen was de analyse van het aardewerk uit de opeenvolgende fasen van het grafveld in A (1^e Tussentijd/Late Oude Rijk), noodzakelijk voor de datering ervan. Dit werk kon worden voortgezet, maar is nog niet voltooid.

2003

In 2003 is er geen campagne in Tell Ibrahim Awad geweest

2004

Er was een kort documentatieseizoen in mei in Tell Ibrahim Awad, met behalve de heer Van Haarlem ook mevrouw E.A.M. van Tol-Sinnige als fotografe. De studie van aardewerk uit de bewonings- en grafveldlagen uit het late Oude Rijk en de 1^e Tussenperiode is voortgezet voor de definitieve stratigrafie van dat terrein. De vuurstenen instrumenten uit dezelfde lagen zijn ook gedocumenteerd, waardoor een vergelijking mogelijk wordt met het vuursteen van het tempel terrein, dat overigens deels ouder is. Verder is een aantal offerstandaards van aardewerk geregistreerd, die al in 1993 waren gevonden; sommige moesten eerst wat opgeknapt worden.

Het Nemrud Dağ project

Prof. dr. H.A.G. Brijder is directeur van het internationale Nemrud Dağ project. Dit project is begonnen in 2001 toen de Minister van Cultuur en Toerisme in Ankara hem de officiële toestemming gaf voor het uitvoeren van archeologisch werk op de Nemrud Dağ, gedurende de eerste vier jaren in samenwerking met dr. E.M. Moormann (UvA). Het belangrijkste doel van het project is de documentatie, conservering en restauratie van de kalk- en zandstenen sculptuur en de documentatie van het monument op de Nemrud Dağ. Dit heiligdom op de top van de berg Nemrud (hoogte ca. 2200 meter), dat sinds 1987 op de lijst van cultureel werelderfgoed van de UNESCO staat, is gebouwd door Antiochos I, de koning van Kommagene, in zuidoost Turkije, in het midden van de eerste eeuw voor Christus. Het heiligdom bestaat uit drie terrassen die aan de voet van de tumulus zijn aangelegd. De diameter van de tumulus is 150 meter en de hoogte 50 meter. Op het oost- en westterras is een rij van ca. acht meter hoge kalkstenen beelden opgericht van vijf tronende goden: Zeus, Apollo, Herakles, Tyche-Kommagene en de koning zelf die zich onder de goden had laten opnemen. De linker en rechter zijden van de terrassen worden afgesloten met 15 zandstenen reliëfs van voorouders. Het was niet alleen een heiligdom, de koning en familieleden zijn er in een ondergrondse kamer begraven. Op 15 en 16 november 2001 vond in het Allard Pierson Museum een congres over Nemrud Dağ plaats.

1.6 Externe contacten

De directeuren en conservatoren brachten in de jaren 2000-2004 bezoeken aan de antiekbeurzen in Amsterdam (PAN), Maastricht (TEFAF) en Bazel (Cultoura, BAAF). De conservatoren namen deel aan het overleg van conservatoren van universitaire musea, het overleg Amsterdamse Universitaire Collecties, bijeenkomsten van Stichting Academisch Erfgoed en van de Nederlandse Museum Vereniging en het Amsterdams Museumoverleg. Ook werden verschillende studiedagen van de NMV bezocht.

1.7 Dienstverlening aan derden

Veel gasten uit binnen- en buitenland bestudeerden voorwerpen uit de collectie of vroegen schriftelijke informatie en foto's. Ook stelden verschillende gasten zich op de hoogte van de gang van zaken in het restauratieatelier.

Op 19 maart 2001 werden studenten Oude Geschiedenis van de universiteiten van Utrecht en Groningen ontvangen.

Conservator drs. R. van Beek werkte in 2001/2002 in het Gemeentemuseum Den Haag aan de inventarisatie en catalogisering van de collectie antiek glas. Deze werkzaamheden mondden uit in een tentoonstelling 'Glazen Glorie in de Oudheid' waarin onder meer een overzicht werd gegeven van de collectie antiek glas in het depot van het Gemeentemuseum.

Drs. R. Leenheer gaf advies aan het Stedelijk Museum met betrekking tot de restauratie van een stalen kunstwerk. In november 2003 heeft hij in het metaaldepot van het Gemeentemuseum Den Haag geïnventariseerd welke voorwerpen behandeling verdienen om verder verval een halt toe te roepen.

Elke dinsdag houden de conservatoren spreekuur, waar over het algemeen druk gebruik van wordt gemaakt.

PRESENTATIE

2.1 Bezoekersaantallen

In 2000 bezochten 36.042 mensen het Museum, van wie 5.075 (14 %) houders van een Museumjaarkaart.

In 2001 waren er 41.168 bezoekers van wie 6.871 (16.7 %) houder van een Museumjaarkaart.

In 2002 waren er 30.566 bezoekers, van wie 7987 (26.1 %) houder van een Museumkaart.

In 2003 waren er 28.675 bezoekers van wie 4401 (15.3 %) houder van een Museumkaart.

In 2004 waren er 42003 bezoekers, van wie 9739 (23.2 %) houder van een Museumkaart.

In 2000 waren er 282 rondleidingen ; in 2001 waren er 209; in 2002, 259; in 2003, 249; en in 2004, 309. Verreweg het grootste deel daarvan was altijd voor scholieren.

2.2 Tentoonstellingen

Tijdelijke tentoonstellingen

2000

Mythen, Mensen en Muziek

10 december 1999 tot en met 12 maart 2000

Deze tentoonstelling over muziek en muziekinstrumenten in de Oudheid was een groot succes en trok veel bezoekers. De publiciteit rond deze tentoonstelling was bijzonder groot. Radio en tv hebben veel aandacht aan de tentoonstelling besteed. Ter gelegenheid van de tentoonstelling heeft het ensemble *Aeide Mousa* uit Nijmegen twee keer met veel succes opgetreden. Deze concerten werden mogelijk gemaakt door het Instituut voor Internationale Excursies. Tevens was er een lezingencyclus waar onderzoekers op het gebied van antieke muziek nader ingingen op onderdelen van de tentoonstelling. Vervolgens was deze tentoonstelling van 6 april tot en met 18 juni te zien in Museum Het Valkhof in Nijmegen

De conservatoren en samenstellers van deze tentoonstelling hebben naar aanleiding van deze tentoonstelling veel lezingen gegeven, niet alleen in het museum maar ook in den lande en in het buitenland voor diverse verenigingen zoals het Nederlands Klassiek Verbond. Er werden zeer veel rondleidingen gegeven voor scholen en verenigingen, maar ook voor medewerkers van de Universiteit van Amsterdam en de NCM.

Harry Jürgens, boekillustraties en Ex Libris met thema's uit de klassieke oudheid

10 maart tot 17 april 2000

Naar aanleiding van het thema 'De Klassieken' van de Boekenweek werd in de lange marmere gang een kleine expositie van grafisch werk uit particuliere collecties van de Duitse kunstenaar Harry Jürgens geëxposeerd. Het ging om illustraties bij klassieke teksten en Ex Libris met een thema uit de Klassieke Oudheid.

Apen in het Oude Egypte. Archeologie en DNA-onderzoek

27 mei tot en met 29 oktober 2000

Aanleiding voor deze tentoonstelling was de expeditie in 1996 van prof. dr. J. Goudsmit, hoogleraar in de humane retrovirologie (AMC), naar Noord-Sakkara in Egypte. Hij probeerde daar uit apenmummies in de bavianengalerijen oud DNA te verkrijgen. Daarin kon het antwoord liggen waarom Afrikaanse apen wel besmet worden met het HIV-virus, maar geen AIDS krijgen. De tentoonstelling liet verder de opmerkelijke betekenis zien van apen in de Egyptische mythologie en godsdienst en hun exotische status in het dagelijks leven van de oude Egyptenaren. De educatieve dienst van Artis leverde een belangrijke bijdrage aan het docentenboek. Daarnaast werd een losbladig 'doebladenboek' en een kwartetspel D&AAP gemaakt.

Koptische teksten en objecten, verborgen in Amsterdam

17 augustus tot en met 17 september 2000

Ter gelegenheid van het *Congress of Coptic Studies* in Leiden werd een kleine presentatie in de Egypte afdeling van het museum georganiseerd van teksten en objecten uit het museum aangevuld met bruiklenen uit de Universiteitsbibliotheek, het Bijbels Museum, het Papyrologisch Instituut van de UvA, en een particuliere verzameling.

Keizers aan de Nijl

8 december 2000 tot en met 10 maart 2001

In samenwerking met het Gallo-Romeins museum te Tongeren (België) en het Musée des Beaux-Arts te Valenciennes (Frankrijk) organiseerde het museum de tentoonstelling 'Keizers aan de Nijl', een overzicht van de Romeins-Egyptische beschaving in Egypte. Het Musée de la Civilisation Gallo-Romaine de Lyon liet op het laatste moment helaas verstek gaan. Bruiklenen kwamen uit geheel Europa. Nederlandse en Vlaamse egyptologen van de Universiteit van Leuven verzorgden de catalogus die verscheen in een Franse en een Nederlandse editie. De tentoonstelling trok zeer de aandacht, te meer toen een recent herkende brief van koningin Cleopatra, geschreven op papyrus en door haarzelf ondertekend, als bruikleen uit het Egyptisch Museum te Berlijn in ons museum getoond kon worden. De opening in de Aula van de Universiteit werd o.a. opgeluisterd door de Arabische muziekgroep *El Farabi*. Bij de tentoonstelling verscheen een Museumkrant.

2001

Antiek Glas – de kunst van het vuur

17 mei tot en met 16 september 2001

Op de tentoonstelling werd een overzicht gegeven van vele glassoorten en technieken die in de oudheid gangbaar waren. Ruim 250 objecten werden getoond, waarvan een groot deel uit particuliere collecties. Opvallend waren ook de schilderijen van Henk Helmantel waarop Romeins glaswerk dat ook op de tentoonstelling was te zien, was afgebeeld. Bij de tentoonstelling werd een film gemaakt over glasblazen.

Tekeningen van de opgravingen te Geraki

1 april tot mei 2001

Tekenares Ans Hom werkt al jaren mee aan de opgraving van Universiteit van Amsterdam in Geraki. Zij maakte daar ook tekeningen van het dorp, de mensen en de omgeving. Deze werden in de marmeren gang getoond.

Jong in de Oudheid

29 november 2001 tot en met 21 april 2002

Deze tentoonstelling volgde het leven van een kind in de oudheid, van zuigeling en peuter tot tiener en aanstaande bruid of bruidegom. Veel bruiklenen uit binnen- en buitenland versterkten de eigen collectie. De tentoonstelling werd begeleid door een kort filmpje en een catalogus met artikelen van specialisten over verschillende onderwerpen. Ook was er een lezingenprogramma. Voor scholieren was er uitgebreid educatief materiaal en op de tentoonstelling waren enkele activiteiten voor jeugdige bezoekers. De tentoonstelling was vanaf 3 mei in het Gallo-Romeins Museum te Tongeren te zien.

2002

Verborgen Schatten van Minerva

8 juli tot en met 15 september 2002

Op deze kleine expositie werd een voorproefje gegeven van de tentoonstelling die later in het jaar in het Zoölogisch Museum te Amsterdam werd gehouden. Medewerkers van verschillende instellingen van de Universiteit van Amsterdam hadden een 'verborgen schat' uitgekozen, een onderdeel van de collectie, dat normaal niet voor het publiek te zien is.

Glazen Glorie in de Oudheid

Antiek glas uit de collectie van het Gemeentemuseum te Den Haag

13 december 2002 tot en met 2 maart 2003

Deze tentoonstelling toonde een uitgelezen keuze uit de collectie antiek glas die zich in Den Haag bevindt. De tentoonstelling, die in iets andere vorm te zien was in het Gemeentemuseum te Den Haag, was een mooi vervolg op de tentoonstelling **Antiek Glas – de kunst van het vuur** die in 2001 in het museum werd gehouden.

Op 13 december 2002 werden ook twee nieuw ingerichte zalen voor het publiek geopend: de zaal met voorwerpen uit **Iran, Mesopotamië, Syrië, Palestina, Anatolië, Cyprus en de Griekse Voortijd** op de tweede verdieping in de voormalige Cyprus-zaal, en een **Mummificatie-zaal** op de benedenverdieping. Hierbij werd een filmpje over het mummificatieproces gemaakt.

2003

The Aegean of the Coins

20 maart tot en met 21 april 2003

Ter gelegenheid van het feit dat Griekenland voor het eerst voorzitter van de Europese Unie was, kwam - dankzij de ambassadeur van Griekenland G. Kaklidis - deze speciaal voor de gelegenheid samengestelde tentoonstelling naar Amsterdam. Deze expositie werd samengesteld door het Numismatisch Museum van Athene en toonde de rijkdom aan motieven op munten van de Aegeïsche eilanden aan de hand van originele munten en grote fotoborden.

Indrukken van het Verleden

23 mei tot en met 21 september 2003

Voor deze tentoonstelling was de collectie Mesopotamische rolzegels van dr. mr. J. Kist te gast in het museum. De zegels zelf zijn met zorg gemaakte kleinoden van halfedelsteen. Afrollingen in klei en fotografische vergrotingen maakten de ontwikkeling en de rijkdom aan afbeeldingen duidelijk. Op de tentoonstelling was ook keramiek van kunstenaar Nicole Bots te zien, die versierd was met afrollingen van enkele van de geëxposeerde zegels. Voor kinderen was er een activiteit op de woensdagmiddag waarbij zij zelf rolzegels konden maken en afdrukken.

AAN TAFEL! Eten & drinken in de oudheid

12 december 2003 tot en met 16 mei 2004

Op deze tentoonstelling die geopend werd door burgemeester Cohen en Johannes van Dam, werden aan de hand van voorwerpen uit eigen bezit en bruiklenen uit binnen- en buitenlandse collecties, de verschillende fasen van voedselbereiding getoond: op het land de landbouw en veeteelt, jacht en visserij, in de stad de handel en het transport, en in huis de bereiding en consumptie. Bij de tentoonstelling werd een film gemaakt. Voor kinderen was er een activiteit waarbij zij kennismaakten met eten en drinken in de oudheid. Voor scholieren werd uitgebreid educatief materiaal gemaakt.

Een lezingenprogramma begeleidde de tentoonstelling en op 4 april was het Römer Cohort uit Opladen (Duitsland) te gast in het museum. Ruim 500 mensen kwamen Romeinse hapjes en drankjes proeven.

2004

Van Olympia naar Athene

29 mei tot en met 5 september 2004

In de aula van het museum was gedurende de zomermaanden een kleine expositie over de Olympische Spelen te zien. Voorwerpen, tekstborden en foto's vertelden iets over de oorsprong, de religieuze achtergrond en het programma met de verschillende sporten. Bij de tentoonstelling was een PowerPoint presentatie met meer informatie gemaakt.

Het Lichaam blootgegeven: tekeningen uit de collectie van de Rijksacademie, 1766-1900

25 juni tot en met 12 september 2004

Deze tentoonstelling kwam tot stand in het kader van het studieonderdeel Tentoonstellingspracticum, een module die deel uitmaakt van Museumstudies, Algemene Cultuurwetenschappen en Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam. Op de tentoonstelling was een fraai overzicht te zien van bruiklenen van de Rijksacademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam.

Malta, Tempels & Tombes, 5200 – 750 v. CHR.

29 oktober 2004 tot en met 27 februari 2005

Ter gelegenheid van de toetreding tot de Europese Unie toonde Malta zijn oudste kunstschat. Ruim 300 originele voorwerpen uit het Nationaal Archeologisch Museum in La Valetta kwamen naar Amsterdam. De tentoonstelling werd door het Allard Pierson Museum georganiseerd in nauwe samenwerking met *Heritage Malta*, het Maltees Nationaal Agentschap voor Musea en Erfgoed. Behalve de prehistorische voorwerpen en

maquettes van de enorme tempels werd ook het werk van moderne Maltese kunstenaars getoond. Bij de tentoonstelling verscheen een Museumkrant.

Deelname aan tentoonstellingen elders

2000

Tot 9 januari duurde de bruikleen van een Scylla aan het Haus der Kunst in München voor de tentoonstelling **Ulysses-Myth and Memory**. Tot dezelfde datum werd nog een buste van Homerus aan het Rembrandthuis uitgeleend voor de tentoonstelling **Rembrandt's Schatkamer**.

De bruikleen aan het Museum voor Religieuze Kunst te Uden voor de tentoonstelling **Kopten en Ethiopiërs** werd tot en met 12 maart voortgezet.

De bruikleen aan het Gemeentemuseum Den Haag van enkele antieke voorwerpen voor de tentoonstelling **Verkleed Verleden** (tot en met 19 maart) werd voortgezet.

Ter gelegenheid van de boekenweek die in het kader stond van de Klassieke Oudheid leende het museum aan Boekhandel Jimmink te Amsterdam van 14 tot en met 28 maart een aantal gipsen voorwerpen en diverse foto's en tekstborden. Om dezelfde reden werden aan de Bibliotheek Doetinchem enkele replica's in gips en enige tentoonstellingspanelen geleend van 21 februari tot en met 7 april.

Voor de tentoonstelling **Toga's, een academische traditie** (15 april – 10 september) werd aan het Universiteitsmuseum te Groningen een kopie van een Romeinse toga in bruikleen gegeven.

Voor de tentoonstelling **Knopen Tellen** (19 mei – 25 juni), leende het museum 13 bronzen, zilveren en faience knopen uit aan het Westfries museum in Hoorn.

Voor het project **Scratching Memory** (van 20 september - 29 oktober) in Amsterdam is een tweetal oude vitrines uitgeleend.

De Beyerd in Breda ontving voor de studentententoonstelling **Held op Stokken** (28 september – 12 november) een terracotta beeldje van een Priapus.

Diverse foto's en wandborden uit de tentoonstelling Cornelis de Bruijn, figureerden eind oktober op de **International Flower Trade Show** in Aalsmeer.

Voor de tentoonstelling **Licht! Het industriële tijdperk, 1750-1900** leende het museum het gipsen afgietsel van de Venus van Milo uit aan het Van Gogh Museum in Amsterdam (20 oktober 2000 – 11 februari 2001).

Voor de tentoonstelling **Gli Etruschi** (26 november 2000 – 1 juli 2001) in het Palazzo Grassi in Venetië leende het museum enkele topstukken uit de Etruskische afdeling uit. Het ging onder meer om de amfoor met Medea (10.188) en de Caeretaanse hydria (1346).

2001

De bruiklenen aan de tentoonstellingen **Licht!** in het Van Gogh Museum en **Gli Etruschi** in het Palazzo Grassi in Venetië werden resp. tot 11 februari en 1 juli 2001 voortgezet.

Van 30 januari tot en met 9 februari kreeg het Stedelijk Gymnasium Hilversum enkele tentoonstellingspanelen in bruikleen voor hun Open Dag.

Gipsen van Griekse goden werden uitgeleend aan het Museum Dordrecht voor de expositie **Griekse Goden en helden in de tijd van Rubens en Rembrandt** (3 februari – 20 mei).

In de Al Asad Bibliotheek in Damaskus (Syrië) heeft conservator mevrouw drs. G.

Jurriaans-Helle op 18 februari 2001 de tentoonstelling **Cornelis de Bruijn**, die eerder in het museum was te zien, geopend. Daarvoor zijn alle foto's en tekstborden in bruikleen afgestaan. De tentoonstelling duurde tot 4 maart.

Museum Jannink te Enschede ontving een bruikleen voor de tentoonstelling **Waar komt die naam vandaan?** (1 maart – 30 augustus).

Van 23 april tot en met 2 mei kreeg dr. R. Docter enige vitrines in bruikleen voor een tentoonstelling over archeologie in Tunesië in het Kurhaus te Scheveningen .

De tentoonstelling over **Cornelis de Bruijn** was na Damaskus ook te zien in de Mubarak-bibliotheek te Cairo (Egypte) (20 mei – 1 juli).

Een Egyptische mummiecartonnage kop werd uitgeleend aan het Universiteitsmuseum te Utrecht voor de tentoonstelling **Het hoofd ten voeten uit** (31 mei – 15 oktober).

Het Nederlands Wijnmuseum in Arnhem kreeg bruiklenen voor de tentoonstelling **Brood en Wijn** (14 juni – 1 oktober).

Het ICN kreeg t.b.v. examens metaalrestauratie een aantal bronzen voorwerpen in bruikleen van 29 juni tot en met 3 juli.

Museum Amstelkring/Onze Lieve Heer op Solder te Amsterdam ontving verschillende Egyptische bruiklenen voor een expositie rond de geleerde **Athanasius Kircher** (28 augustus – 10 oktober).

't Coopmanshus in Franeker ontving enkele voorwerpen in bruikleen voor de tentoonstelling rond de geleerde Hemsterhuis (15 september – 20 oktober).

Het schilderij Panorama van Palmyra door Hofstede van Essen werd aan Parijs uitgeleend voor de grote tentoonstelling **Moi Zénobie, reine de Palmyre**. (18 september – 16 december).

Het Etruskische bronzen offermes werd uitgeleend voor de tentoonstelling **Axt und Altar** in het Kestner Museum te Hannover in Duitsland (18 november 2001 – 13 maart 2002).

Voor de tentoonstelling **Gold der Pharaonen** in het Kunsthistorisches Museum in Wenen (25 november 2001 – 17 maart 2002) leende het museum het 'Prinsesje' uit.

Van 2 tot en met 12 september werd de fragmentarische faraokop 1387 aan de heer Boomsma in Groningen geleend om er een afgietsel van te maken voor het Museum van Luxor.

2002

De tentoonstelling **Gold der Pharaonen** in het Kunsthistorisches Museum in Wenen duurde nog tot 17 maart.

In het Archeologisch Museum van Haarlem werd van 15 februari tot en met 14 oktober 2002 een tentoonstelling georganiseerd met objecten uit het Allard Pierson Museum.

Onder de titel **Zicht op de Oudheid** werd aandacht besteed aan Egyptische, Griekse, Etruskische en Romeinse kunst. In een fraaie opstelling konden de bezoekers objecten uit het depot van ons museum bekijken die anders niet toegankelijk zijn voor het publiek.

Vanuit het museum was drs. R. van Beek de drijvende kracht achter deze tentoonstelling, die hij ook opende.

Assistentie werd verleend door J. Kelder die in het kader van een stage de catalogus bij de tentoonstelling heeft geschreven.

Voor de tentoonstelling **Moi Zénobie** ging het schilderij 'Panorama van Palmyra' door

Hofstede van Essen naar Palazzo Bricherasio te Turijn in Italië (12 februari – 26 mei). Het Rijksmuseum te Amsterdam leende voor de tentoonstelling **Michael Sweerts** (9 maart – 20 mei) 10 gipsen beelden.

De tentoonstelling **Jong in de Oudheid** ging vrijwel in zijn geheel naar het Provinciaal Gallo-Romeins Museum te Tongeren in België (4 mei 2002 – 15 september).

Van 23 mei tot 31 december gaf het Museum een aantal Egyptische voorwerpen in bruikleen voor de tentoonstelling **Beautés d'Égypte** in het Musée du Malgré Tout, in Treignes (België).

Divers Romeins glaswerk was te zien op de tentoonstelling **De Glazen Glorie** in het Gemeentemuseum te Den Haag (25 mei – 22 september). Later was het deel over de oudheid van deze tentoonstelling te zien in het Allard Pierson Museum.

Voor de dubbeltentoonstelling **De hond en zijn baas** in het Teylers Museum te Haarlem en in het Haags Historisch Museum (29 juni – 27 oktober) werden verschillende voorwerpen met afbeeldingen van honden in bruikleen afgestaan.

Het Etruskische bronzen offermes werd uitgeleend voor de tentoonstelling **Axt und Altar** in het Römische Museum te Augsburg in Duitsland (22 augustus – 10 november). Het Nederlands Parfumflessen Museum te Winkel kreeg voor de tentoonstelling **Crème de la Crème** (04 september – 30 november) enige aryballoi en andere olieflesjes in bruikleen.

Voor de tentoonstelling **Schone Schijn** (25 oktober 2002 – 16 maart 2003) gingen enkele sieraden naar het Provinciaal Gallo-Romeins Museum te Tongeren in België.

In oktober werden enkele stenen artefacten geëxposeerd door de Stichting Geologische Activiteiten op de Mineralenbeurs te Amsterdam.

De Universiteit van Amsterdam vierde haar Lustrum onder meer met de tentoonstelling **Verborgene Schatten van Minerva** in het Zoölogisch Museum te Amsterdam (1 november 2002 – 1 november 2003). Deze expositie werd vanaf 31 mei tot 28 juni voorafgegaan door de **Voorbode** die in het Maagdenhuis en het Allard Pierson Museum te zien was. Behalve een gipsen beeld van Minerva werden ook het kurkmodel van de tempel van Minerva Medica en zeer veel fragmenten Grieks aardewerk uitgeleend.

De Nieuwe Kerk leende voor de tentoonstelling **De rijkdom van Stroganoff** (12 december 2002 – 22 april 2003) een aantal kopieën in gips, waaronder de Venus van Milo en Sophokles.

2003

De bruikleen aan de Nieuwe Kerk voor **De rijkdom van Stroganoff** duurde nog tot 22 april.

Voor de tentoonstelling **Voor tempel en kroeg** in het Rijksmuseum Het Koninklijk Penningkabinet in Leiden werd divers vaatwerk met toebehoren in bruikleen gegeven (28 januari – 29 september 2003).

Aan het Instituut Collectie Nederland werden enige metalen voorwerpen in bruikleen gegeven ten behoeve van het examen Metaalrestauratie (7 juli – 8 juli).

Versillende voorwerpen die met kinderleven te maken hebben werden uitgeleend voor de tentoonstelling **Coming of Age in Ancient Greece** die in Amerika werd gehouden in het Hood Museum of Art in Boston, het Onassis Cultural Center in New York, het Cincinnati Art Museum in Cincinnati en het J. Paul Getty Museum in Los Angeles (23 augustus 2003 – 5 december 2004).

Een zeer groot bruikleen van uiteenlopende aard ging naar het Noordbrabants Museum in Den Bosch voor de tentoonstelling **Monsters en fabeldieren** (19 september 2003 – 4 januari 2004).

De gipsen kopie van de Venus van Milo was te zien op de tentoonstelling **NEO** in het Centraal Museum te Utrecht (26 september 2003 – 6 januari 2004).

Voor de tentoonstelling **100.000 jaar SEX** gingen enkele stukken naar het Drents Museum in Assen (11 november 2003 – 8 februari 2004).

Het Louis Couperus Museum in Den Haag leende de bronzen kopie van de dansende Faun uit Pompeii voor de tentoonstelling **Louis Couperus en de opvattingen over homosexualiteit in zijn tijd** (21 november 2003 – 23 mei 2004).

2004

Een groot bruikleen met topstukken uit de Etruskische afdeling ging naar het Museum für Kunst und Gewerbe in Hamburg in Duitsland voor de expositie **Die Etrusker – Luxus für das Jenseits** (12 februari 2004 – 16 mei 2004).

Voor de tentoonstelling **Rad und Wagen** gingen enkele fragmenten van wielvelgen en een Mesopotamisch terracotta karretje naar het Landesmuseum für Natur und Mensch te Oldenburg, Duitsland (28 maart – 11 juli).

Voor de tentoonstelling **La Grèce antique et les femmes** (8 mei – 27 november) in de abdij St. Gérard de Brogne in België, werden diverse voorwerpen in bruikleen gegeven.

De Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel, België leende de klokkraater met de dood van Orfeus voor de tentoonstelling **Tatu-Tattoo!** (15 september 2004 – 27 februari 2005).

TRESOAR Leeuwarden leende voor een presentatie over de **Olympische Spelen** een aryballos en een bronzen strigilis (13 augustus – 30 augustus).

De Universiteit van Leiden kreeg 84 stenen voorwerpen uit de Fayoem in bruikleen ten behoeve van onderzoek (21 juni – 8 oktober).

De bruiklenen voor de tentoonstelling **100.000 jaar SEX** reisden door naar het Museactron te Maaseik, België (5 maart – 26 september) en daarna naar het Helmsmuseum te Hamburg, Duitsland (14 oktober 2004 – 16 januari 2005). In het laatste museum behoorde het bronzen hangertje niet langer tot het bruikleen.

St. Nivon Geologisch Museum Hofland te Laren leende verschillende stenen voorwerpen voor de tentoonstelling **Natuursteen, steen goed** (15 april – 31 december).

Aan het Koninklijk Instituut voor de Tropen werden voor de tentoonstelling **Het Kwaad** verschillende voorwerpen met een kwaadafwerende functie in bruikleen gegeven (17 december 2004 – 11 september 2005).

Voor de tentoonstelling **De Schrift & Het Schrift** (26 december 2004 – 17 april 2005) in het Scription in Tilburg, werden diverse bruiklenen in relatie met tekst en schrift uitgeleend.

Langdurige bruiklenen elders in 2000-2004

Bruiklenen van het museum aan de Fortis Bank in Amsterdam en het Nederlands Wijnmuseum in Arnhem werden gecontinueerd.

2.3 Educatieve Dienst

In 2000, 2001 en 2002 beschikte het museum over educatief medewerkster mevrouw drs. M. Wagenaar. Zij zorgde voor speurtochten en rondgangen op verschillende niveaus door de vaste expositie. Ook nam zij het initiatief voor de zogenaamde onderzoekskaarten waarbij leerlingen zelf op school een onderzoekje konden doen naar de achtergrond van een voorwerp in het museum, om vervolgens bij het voorwerp in het museum daarover te vertellen aan hun klasgenoten. Deze kaarten waren beschikbaar voor de bovenbouw van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Door de herinrichting van een aantal zalen in december 2002 en de daarmee gepaard gaande verplaatsing van een groot aantal voorwerpen waren de kaarten niet meer up to date. Bij de tijdelijke tentoonstellingen werd onder leiding van de conservatoren door studenten en vrijwilligers educatief materiaal op verschillend niveau gemaakt, zowel voor scholieren als voor 'losse' bezoekers. Omvang en niveau van het materiaal hingen af van het thema en de doelgroep van de verschillende exposities. Bij verschillende tentoonstellingen werd een docentendag georganiseerd; deze werden over het algemeen goed bezocht. Na het vertrek van mevrouw Wagenaar in 2002 werd het educatieve werk voortgezet door vrijwilliger mevrouw E.A.M. van Tol-Sinnige en vele stagiaires. Nieuwe onderzoekskaarten en thematochten werden gemaakt bij de vaste opstelling en tijdelijke tentoonstellingen.

In 2003 is begonnen met een serie onderzoekspakketten ten behoeve van het KCV-onderwijs, rond de vier thema's Drama, Mythologie, Beeldende kunst en Architectuur. Dit materiaal is in 2004 op een KCV-studiedag op de Vrije Universiteit gepresenteerd aan leraren van het Voortgezet Onderwijs.

Het museum leverde beeldmateriaal aan voor de cd-rom 'Begrippen verbeeld' bestemd voor het CKV onderwijs.

Voor het boekje 'Museumfavorieten' dat in 2003 ter gelegenheid van het Museumweekend verscheen, koos schrijfster Imme Dros het geometrische bronzen paardje uit en schreef daarover het artikel 'Hippos', voor het museum aanleiding om een kinderspeurtocht over paarden in het museum samen te stellen.

Vanaf 2003 hield mevrouw drs. C.M.A. Vermeulen zich bezig met de vormgeving, uniformering en uitvoering van de lespakketten. Daarnaast bracht zij deze actief onder de aandacht van het basisonderwijs in en om Amsterdam en het voortgezet onderwijs zowel regionaal als landelijk. Mevrouw drs. R. Koster meldde zich als vrijwilliger en verzorgde bij de tentoonstelling **Indrukken van het verleden** workshops waarbij kinderen zelf rolzegels mochten maken en afrollen. Ook bij **AAN TAFEL!** hield zij kinderrondleidingen, waarbij kinderen leerden welk voedsel er in de oudheid werd gegeten en hoe het werd bereid.

Met de Nederlandse Jeugdbond voor Geschiedenis werd in 2003 en 2004 samengewerkt, waarbij door de conservatoren doemiddagen werden verzorgd rond thema's uit de oudheid, zoals Olympische Spelen en Kinderspelletjes, maar ook over de achtergrond van Sinterklaas.

In 2004 nam mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle namens het museum deel aan een overleg van educatoren van Amsterdamse musea over een gezamenlijk lesprogramma Erfgoededucatie voor het Amsterdamse basisonderwijs.

2.4 Onderwijs

Drs. R. van Beek heeft diverse malen onderwijs gegeven op het gebied van de museologie. Voor de vakgroep Mediterrane archeologie leidde hij in het voorjaar 2000 een werkgroep over het Hellenisme. Voorts gaf hij elk jaar les over antieke bronzen beelden voor het Instituut Collectie Nederland. Voor het ICN trad hij eveneens op als rijksgecommitteerde bij de eindexamens van de opleiding restauratoren. Elk jaar gaf hij voor de studenten archeologie een module museologie i.s.m. drs. R. Leenheer.

Mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle gaf in mei 2002 een gastcollege over 'Werken in een museum' voor de studenten Vrijtijdsmanagement van de Hogeschool van Holland. Beiden conservatoren verzorgden de afgelopen jaren colleges over archeologie als een van de bronnen voor Oude Geschiedenis met aansluitend een praktische opdracht in het museum voor eerstejaars Geschiedenis.

2.5 Publiciteit

Het Allard Pierson Museum heeft altijd zijn pr-beleid gericht op scholen, tijdschriften over geschiedenis en oudheid en de landelijke media. Regelmatig werden deze op de hoogte gehouden van activiteiten van het museum. Dit leidde tot veel free publicity zowel in de geschreven media als op radio en TV. Folders van het museum en van de tijdelijke tentoonstellingen worden sinds 2000 verspreid via Holland Brochure. Ook nam het museum deel aan de Amsterdam Winteradventure.

Het museum deed altijd mee aan plaatselijke activiteiten voor de jeugd als het Kunstkrakersweekend (het laatste weekend van januari), de Kunstschooldag met de altijd succesvolle vossenjacht en Stadhuis op stellen, de uitmarkt voor de jeugd.

Verder werden er gratis rondleidingen, lezingen en andere activiteiten als concerten georganiseerd tijdens het Museumweekend in april en de Wetenschapsdag in oktober. Het Museum was verder elk jaar vertegenwoordigd op De UITmarkt in augustus en de Intree van nieuwe studenten in september.

In 2000 werkte het museum mee aan twee uitzendingen van het TV-programma 'List en Bedrog' op 27 februari en 5 maart. De kandidaten moesten raden of de verhalen die verteld werden over een Griekse borstkolf en een strigilis waar of niet waar waren. De Universiteit van Amsterdam verzorgde reclame voor de 'Apen'tentoonstelling op een speciale tram.

Drs. W.M. van Haarlem heeft de website <http://www.uba.uva.nl/apm> geheel herzien en aangepast.

In 2001 besteedde de NS uitgave 'Er op uit' aandacht aan het museum met een aanbieding voor NS-reizigers van maandelijkse rondleidingen en lezingen in het museum. Op 21 juni trok de door de NS gesponsorde verhalenvertelmiddag enkele honderden bezoekers voor wie in de aula twee voorstellingen met verhalen uit de Griekse mythologie waren door de verhalenvertelster Angèle Jorna. Aangezien de aula te klein was voor alle belangstellenden heeft conservator mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle op de bovenverdieping ook mythologische verhalen verteld.

Het Museum was verder vertegenwoordigd op de 50+ Beurs van 19 tot 23 september, en op de Gemeentedag in de Stopera op 29 september.

In 2002 nam het Museum deel aan de UITmarkt van Haarlem op 15 maart. Ook participeerde het museum in de museumboot die meevoer in de Gayparade. Aan de opening van **Jong in de Oudheid** werd aandacht besteed in het Jeugdjournaal. Ook werd

de tentoonstelling besproken in TROS Uitkompass en op AT5.

Voor de modecollectie van Sheila de Vries werden op 5 augustus foto-opnamen in het museum gemaakt, en op 9 september voor een boek van Uitgeverij Meulenhoff.

Tot 2002 werd de pr verzorgd door mevrouw drs. N. de Groot, die vooral bij tijdelijke tentoonstelling steun kreeg van stagiaires. In het voorjaar van 2002 verliet mevrouw De Groot het museum. Het duurde bijna een jaar voor op 1 februari 2003 mevrouw drs. C.M.A. Vermeulen in dienst trad als nieuwe medewerker Communicatie en Presentatie. Zij werd verantwoordelijk voor de externe communicatie en alle daaraan verwante activiteiten van het Allard Pierson Museum.

Doel voor 2003 was om het Allard Pierson Museum na een relatief lange periode van zeer geringe pr-activiteiten, weer 'op de kaart te zetten'. Om dit te realiseren, is de eerste maanden vooral aandacht besteed aan de daarvoor noodzakelijke werktuigen, als het up to date maken van het adressenbestand, contacten leggen met diverse soorten media, inventarisatie van bestaande (externe) pr-uitingen en start met aanpassing, uitbreiding en uniformering daarvan, zoeken naar en werken met een nieuwe grafisch vormgever, het opzetten van een (lange) termijn pr-planning m.b.t. het tentoonstellingsprogramma en activiteiten als de Kunstschooltag, het museumweekend, WetenWeek, de UITmarkt en de MuseumN8. De UITmarkt is als speerpunt genomen voor de start van de publiciteitscampagne voor het tentoonstellingsprogramma 2003- 2004 en met name de najaarstentoonstelling **AAN TAFEL! Eten & Drinken in de Oudheid**. De gestructureerde pr-campagne t.b.v. **AAN TAFEL!** werd mogelijk gemaakt door de financiële steun van de MeesPierson bank. Door deze financiële steun is het mogelijk geweest om naast free publicity ook een groot deel 'betaalde' pr te bedrijven, zoals de verspreiding van een grote oplage van flyers door Holland Brochures, beeldreclame op borden en op monitoren in de tram en een grote oplage en verspreiding van postermateriaal, vooral in Amsterdam en de Randstad. Daarnaast was er veel aandacht van de diverse media voor deze tentoonstelling, met TV-optredens bij SBS6, VaraLaat en Bij Frits op stap (AT5), veel krantenartikelen en aanbiedingen voor rondleidingen voor NS-reizigers. Dit alles leidde ertoe dat bijna 25.000 mensen de tentoonstelling kwamen bezoeken.

Het doel van 2003 om het Allard Pierson Museum 'weer op de kaart te zetten' is merendeels behaald met het totaal bezoekersaantal van bijna 29.000 personen in 2003. Vanwege het succes van **AAN TAFEL!**, heeft de MeesPierson bank in 2004 besloten om wederom financiële ondersteuning te verlenen aan de najaarstentoonstelling **MALTA, TEMPELS & TOMBES, 5200 – 750 v. CHR.** waardoor een nog groter opgezette pr campagne gerealiseerd kon worden. Ook dit heeft geleid tot veel en voortdurende aandacht in diverse media en een stijgend bezoekersaantal, waardoor het jaar werd afgesloten met meer dan 42.000 bezoekers.

In 2004 is de functie van mevrouw drs. Vermeulen gewijzigd in die van Communicatie medewerker. Aangezien in 2004 de randvoorwaarden voor het bedrijven van goede externe communicatie voor het merendeel op orde waren, was het mogelijk om dit jaar meer gestructureerd te werken aan overall pr-planning en de initiële opzet van een communicatieplan.

MuseumN8

In 2000 werd de eerste Amsterdamse MuseumN8 georganiseerd waarbij vele Amsterdamse musea tot diep in de nacht geopend waren en speciale programma's hadden opgezet. In 2000 stonden bijna 2000 mensen in de rij voor een 'Griezelrondleiding over de afdeling Egypte'. In 2001 was als thema voor de tweede MuseumN8 gekozen voor 'Sport en spel', met demonstraties Grieks-Romeins worstelen. Ook kon men verschillende spelletjes spelen uit de antieke oudheid (1200 bezoekers). In 2002 was het thema 'Tonelen en Rituelen', met opvoeringen van fragmenten uit antieke komedies door theater groep Turba en uitbeeldingen van Egyptische rituelen en rondleidingen over deze onderwerpen door de afdelingen. Veel succes hadden ook de rondleidingen door de depots en de gipsenzolder (meer dan 2000 bezoekers). In 2003 was het thema 'Liefde en erotiek' met optredens van de voordrachtskunstenaar Carool Popelier. Verspreid door het museum vertelden verschillende vertellers verhalen over liefde. Ook werd non-stop voorgelezen uit Ovidius' *Metamorphosen*. Een peepshow met erotische afbeeldingen uit de oudheid trok veel belangstelling (meer dan 2000 bezoekers). In 2004 was het thema 'Antieke technieken'. Een smid, een pottenbakker, weefsters en mozaïekleggers gaven demonstraties van hun ambacht en lieten oude technieken zien. Het mummificeren van vissen door conservator drs. W. van Haarlem trok ook veel belangstelling. In de aula werd getoond hoe men in de oudheid make up gebruikte. Ook kon men daar piramides bouwen van grote kartonnen blokken (1100 bezoekers).

2.6 Evenementen

Boekenweek 2000: De Klassieken

In 2000 verleende mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle haar medewerking aan de cd-rom 'Lectori Salutem' die voor de Boekenweek gemaakt werd door het CPNB. Het museum verzorgde veel beeldmateriaal voor dit project. In het kader van de Boekenweek organiseerde het museum vanaf 10 maart een kleine tentoonstelling met grafiek van Harry Jürgens, vooral boekillustraties bij klassieke werken. Verder gaf de VVAPM het themanummer 'Geschreven en gebleven' van het Mededelingenblad uit over teksten en schrift in het museum. Op de Egypte-afdeling werd een vitrine ingericht met in het blad behandelde voorwerpen die normaal in depot liggen.

ABN-Amro organiseerde een middag voor directeuren in het museum, waarbij een nieuw project onder de naam 'Troje' werd gelanceerd. Mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle gaf een voordracht over de Trojaanse Oorlog, waarna de gasten werden rondgeleid en een kopie van een antefix kregen.

In 2002 brachten medewerkers van het museum op 28 juni een werkbezoek aan het Gemeentemuseum Den Haag.

In 2004 bezocht de staf het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden om zich vooral over de audiovisuele mogelijkheden te laten informeren.

Concerten

Aeide Mousa gaf bij de muziektentoonstelling twee concerten op 23 januari en 20 februari 2000, betaald door het Instituut voor Internationale Excursies, Bergen. Het ensemble trad ook op bij de expositie **Jong in de oudheid** op 24 februari 2002 en op 8 februari 2004 bij **AAN TAFEL!** met liedjes over eten en drinken.

Het Goudsbloem Kwintet gaf op 21 mei 2000 een concert met motetten van Gesualdo.

Hetzelfde ensemble, inmiddels omgedoopt in Zanzaretta, was ook te horen op 4 maart 2001 en op 14 april 2002. Op 16 juni 2001 trad het blazersensemble Octet Plus op en op 12 mei 2002 het Trio Maior en het Kodály Trio.

Op 22 juni 2003 zong Zanzaretta madrigalen van Gesualdo. Jim ten Boske speelde werken op gitaar.

2.7 Artikelen en lezingen door medewerkers van het museum

R. van Beek

2000

Excavations on Karantina Island (Klazomenai), in: *Proceedings of the XVth International Congress of Classical Archaeology*, Amsterdam 1999, 424-425 (i.s.m. J. Beelen).

Met Geralda Jurriaans: 'Van Lineair A tot alfabet' in: 'Geschreven en geleven', *Mededelingenblad Amsterdam* 77, 2000, 10-14.

Eindredactie 'Geschreven en geleven', *Mededelingenblad Amsterdam* 77, 2000.

Mythen, Mensen en Muziek - Muziek in de klassieke oudheid, *Kunst & antiek Revue*, jan/feb 2000, 34-36.

Archeologische voorwerpen op top-beurs in Maastricht, *Archeologie Magazine, Scarabee*, 2, april/mei 2000, 19-20.

Een fonkelend boek (recensie van *The Fascination of Glass* van M. Newby en D. Schut), *Archeologie Magazine, Scarabee*, 2, april/mei 2000, 77.

Goddelijke muziek in de klassieke oudheid, *Spiegel Historiae*, 35/5, mei 2000, 196-199

Muziek in een modern muzenheiligdom, *Kunstbeeld*, 2000, 6, 30-33.

Farao's van de zon, *Kunstbeeld*, 2000, 11, 61-63.

Antiek Glas - de kunst van het vuur, in *Museumkrant Allard Pierson Museum*, november 2000

Ik zweer bij Apollo de Genezer... over scalpels, sondes en oorlepels. *Mededelingenblad Amsterdam* 79, 2000, 25-27.

2001

Archeologische objecten nog altijd te koop, *Archeologie Magazine, Scarabee*, 1, feb/maart 2001, 58.

Heydense Fabulen, *Kunstbeeld*, 3, 2001, 48-52.

Een paar honderd glazen uit de oudheid, *Kunst & antiek Revue*, mei/augustus 2001, 57-59.

Antiek Glas, *Archeologie Magazine, Scarabee*, 2, mei 2001.

Antiek Glas, de kunst van het vuur, *Mededelingenblad Amsterdam* 80, 2001.

Enthousiasmos, *Tetradio*, 10, 2001, 123-135.

Ik, Zenobia, koningin van Palmyra, *Archeologie Magazine, Scarabee*, 6, december 2001 – januari 2002.

Oscillum, *Archeologie Magazine, Scarabee*, 6, december 2001 – januari 2002.

2002

'Zicht op de Oudheid', *Archeologie Magazine, Scarabee*, 1, feb/maart 2001, 70.

'Meer over de Portland vaas', *Archeologie Magazine, Scarabee*, 1, feb/maart 2001, 73.

'Glazen Glorie in de Oudheid', in: *Vormen uit Vuur (Mededelingenblad Nederlandse vereniging van vrienden van ceramiek en glas)* nr. 178.

‘Een Romeins flesje met reliëf’, *Mededelingenblad Amsterdam* 83, 2002, 17-18.
‘Romeins tempeltje’ in: *Verborgen schatten van Minerva, cat. tent. Zoölogisch museum*, Amsterdam.
‘Etrurië’, in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *Een gids voor de collecties van het Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 154-176.
‘Etruria’, in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *A Guide to the Collections of the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 154-176.

2003

‘Oude rolzegels en modern aardewerk’, *Mededelingenblad Amsterdam* 84, 2003, 19.
‘Luchtbellen en groentinten’, in: *Vormen uit Vuur (Mededelingenblad Nederlandse vereniging van vrienden van ceramiek en glas)* nr. 184-185, 26-32, Nieuw Vennepe.
‘Boven het verstand – Fabeldieren in het Noord-Brabants Museum’, *Kunstbeeld*, nr. 10, 38-40.
‘AAN TAFEL!’, *Mededelingenblad Amsterdam* 85-86, 2003, 32-33.
‘Een maaltijd voor een overledene’, *Mededelingenblad Amsterdam*, 85-86, 2003, 41-42.

2004

‘Nieuw antiek glas’, *Mededelingenblad Amsterdam* 87, 2004, 18-20.
Museumkrant Malta Tempels & Tombes, oktober.
‘van Bataven tot Batavus’, *Kunstbeeld*, 10, 2004, 15.
‘Pleisterbeelden op zolder’, *Mededelingenblad Amsterdam* 89, 2004, 10-14.

Lezingen

Vele lezingen over uiteenlopende onderwerpen die vaak betrekking hadden op de tentoonstellingen in het museum, zoals 'Muziek in de Oudheid', 'Antiek Glas' en 'Jong in de Oudheid', voor verschillende verenigingen en instellingen waaronder op zondag 27 januari 2002 in het Koninklijk Museum te Brussel over 'Jong in de oudheid'.

H.A.G. Brijder

1999

(ed. and publisher) V. Tosto, *The Black-figure Pottery Signed ΝΙΚΟΣΘΕΝΕΣΕΠΙΟΙΕΣΕΝ*, *Allard Pierson Series*, Amsterdam, vol. 11.
(ed. and publisher) R.F. Docter, E.M. Moormann (eds.), *Proceedings of the XVth International Congress of Classical Archaeology, Amsterdam, July 12-17, 1998*, *Allard Pierson Series*, Amsterdam, vol. 12.

2000

Siana Cups III, The Red-black Painter, Griffin-bird Painter and Siana Cups resembling Lip-cups, *Allard Pierson Series*, Amsterdam, vol. 13. Text: 241 pp. Plates: 103 pp. Het boek werd op 2 februari 2001 gepresenteerd.
‘Placca di Schnabelkanne con haruspice’, in *Gli Etruschi, Catalogo della mostra, Palazzo Grassi, Venezia* (Venice) 2000, 592.
‘Hydria ceretana del Pittore dell'Aquila’, in *ibid.*, 594.
‘Anfora del Pittore di Amsterdam’, in *ibid.*, 607.

‘Kantharos’, in *ibid.*, 610.

‘Een Etruskische prachtschaal’, *Mededelingenblad Amsterdam* 79, 2000, 7-9.

‘Een veelkleurig eierschaaltje uit Apulië’, *Mededelingenblad Amsterdam* 79, 2000, 16-17.

‘Een Etrusco-Romeins tempelmodel’, *Mededelingenblad Amsterdam* 79, 2000, 18-21.

(editor and publisher) C.M. Stibbe, *Laconian Oil Flasks and Other Closed Shapes, Laconian black-glazed pottery, Part 3*, Allard Pierson Series, Amsterdam, Scripta Minora vol. 5.

(editor and publisher) E.M. Moormann, *Ancient Sculpture in the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Allard Pierson Series, Amsterdam, Collections of the Allard Pierson Museum vol. 1.

2001

‘The Study of Attic Black-figure Vases over the Past Thirty Years’, in *Proceedings of the International Vase Symposium, Griechische Keramik im kulturellen Kontext, Kiel 24–28 September 2001*, Kiel, 1-9.

‘The Study of Attic Black-figure Vases over the Past Thirty Years’, in *Akten der Vasensymposium, ‘Griechische Keramik im kulturellen Kontext’, Kiel 24-28 September 2001*, Kiel, 1-9.

2002

‘Griekenland’, in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *Een gids voor de collecties van het Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 102-139.

‘Zuid-Italië en Sicilië’, in *ibid.*, 142-153.

‘Greece’ in, *A Guide to the Collections of the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 102-139.

‘Southern Italy and Sicily’ in *ibid.*, 142-53.

Uitgever met G. Jurriaans-Helle, *Een gids voor de collecties van het Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam, 2002, 223.

Editor with G. Jurriaans-Helle, *A Guide to the Collections of the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam, 2002, 223.

2003

‘Oude wijn’, *Mededelingenblad Amsterdam* 85-86, 2003, 12-14.

‘Een symposium in Athene: wijn, zang en liefjes’, *Mededelingenblad Amsterdam* 85-86, 2003, 18-24.

‘In memoriam Jos de Waele’, *Gnomon* 75, 94-95 (with E.M. Moormann).

(editor and publisher), W. Regter, *Imitation and Creation. Development of early bucchero design at Cerveteri in the seventh century BC*, Allard Pierson Series 15.

2004

‘Twee panters met één kop’, *Mededelingenblad Amsterdam* 87, 2004, 4-7.

‘De Pierson-schaal’, *Mededelingenblad Amsterdam* 87, 2004, 12-17.

‘Het museum, een schatkamer voor archeologen’, *Mededelingenblad Amsterdam* 88,

2004, 1-2.

'De kop van Medusa', in P. Faber e.a. (ed.), *Het kwaad, All about Evil*, Amsterdam, 176-177.

Lezingen

24 september 2001: 'keynote lecture', *The Study of Attic Black-Figure Vases over the Past Thirty Years*, op het internationale Vasen-symposion, "Griechische Keramik im kulturellen Kontext", in Kiel, 24-28 september 2001.

30 juni 2003: "*Masterpieces" and Mass Production, the case of potter/painters of Siana cups*, op het internationale symposion "Meisterwerke", in Freiburg, 30 juni - 3 juli 2003.

W.M. van Haarlem

2000

Het Oudegyptisch schriftsysteem', in *Mededelingenblad Amsterdam* 77, 2000, 6 ff.

The Excavations at Tell Ibrahim Awad (Sharqiya Province)', in *Abstracts of Papers, 8th International Congress of Egyptologists*, 2000, 189.

'Apen in de Delta', in *Mededelingenblad Amsterdam* 78, 2000, 14 ff.

'Mummification and Religion', in *Talanta* 30/31, 1998/1999, 191 ff.

Review of Th. Von der Way, *Tell el-Fara'in-Buto I* (1997), in *OLZ* 95, 2000, 568f.

'Keizers aan de Nijl', in *Archeologie Magazine Scarabee* 8, 2000, 30 ff.

2001

'Keizers aan de Nijl', *Egypte in de Romeinse keizertijd*, in *Hermeneus* 73, 2001, 32 ff.

'An Introduction to the Site of Tell Ibrahim Awad', in *Aegypten und Levante* 10, 2000, 13 ff.

Tell Ibrahim Awad, in *Egyptian Archaeology* 18, 2001, 33 ff.

'De opgravingen te Tell Ibrahim Awad', 1994-2000, in *Phoenix* 46, 2000, 128 ff.

'Introduction', in: G.A. Belova, i.a., (ed.), *Ancient Egyptian Temple at the Tell Ibrahim Awad: Excavations and Discoveries in the Nile Delta*, 2001, 102 ff.

'History of the Excavations at Tell Ibrahim Awad (Eastern Nile Delta)', in *id.*, 106 ff.

'The People of Tell Ibrahim Awad in the Nile Delta' [with J.C. Rose], in *id.*, 131 ff.

2002

The Ivory Objects from Tell Ibrahim Awad, in *Egyptian Archaeology* 20, 2002, 16 f.

'Egypte-Faraonische Periode', in: H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *Een gids voor de collecties van het Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 20-49.

'Egypt-Pharaonic period', in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *A Guide to the Collections of the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 20-49.

2003

'The Excavations at Tell Ibrahim Awad (Sharqiya Province) Seasons 1995-2000', in: *Egyptology at the Dawn of the 21st Century. Proceedings of the 8th International Congress of Egyptologists Vol. 1: Archaeology*, Cairo / New York, 2003, 536-539.

Graven in de Nijldelta. Ervaringen van een Nederlandse archeoloog in Egypte, Baarn 2003.

2004

'Catalogisering van de Egyptische voorwerpen in het Museum', in *Mededelingenblad Amsterdam* 88, 2004, 18-19.

'De Farao hoeft zijn hoofd niet meer te breken', in *Mededelingenblad Amsterdam* 89, 2004, 2-3.

'Het Prinsesje hersteld', in *Mededelingenblad Amsterdam* 89, 2004, 4-5.

Review of T. Insoll, *Archaeology, Ritual, Religion* (2004), in *PalArch* 2, 2004.

Lezingen

29 maart 2000: lezing 'The Excavations at Tell Ibrahim Awad (Sharqiya Province)', *8th International Congress of Egyptology* in het Mena House Hotel in Giza. Verschillende lezingen over Tell Ibrahim Awad voor de Egypt Exploration Society-Cairo Branch, Ex Oriente Lux en de Vereniging 'Het Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres' in Amsterdam.

5 maart 2001: Spreker op de NMV-workshop 'De Hoofdzaak als Vraagstuk; menselijke resten in musea.', in Theater De Vorst, Tilburg.

7 juli 2001: Lezing 'The First Intermediate Period Settlement at Tell Ibrahim Awad' voor het colloquium 'Dès Neferkare au Montouhotep' aan de Universiteit van Lyon.

18 juli 2001: Lezing 'Tell Ibrahim Awad: Results of the Season April-June 2001' op het colloquium 'The Egyptian Delta, recent exploration and research' in het British Museum.

Verschillende lezingen over Tell Ibrahim Awad voor o.a. Ex Oriente Lux, het Nederlands-Vlaams Instituut in Cairo en het Egyptologisch Dispuut Pleyte.

In 2002: verschillende lezingen over Tell Ibrahim Awad voor o.a. Ex Oriente Lux en de Vereniging van Vrienden van het Allard Pierson Museum.

26 oktober 2003: 'Over Graven en Bavianenverering' in de lezingenreeks 'De Salon' in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden.

Verder verschillende lezingen over Tell Ibrahim Awad voor o.a. Ex Oriente Lux, het Egyptologisch Dispuut Pleyte en het Nederlands-Vlaams Instituut in Cairo.

2 oktober 2004: Lezing 'Tell Ibrahim Awad: Temple, Cemetery and Settlement' in het Cairo Marriott Hotel t.g.v. de conferentie 'The Nile Delta and its Contribution to the Egyptian Civilisation'.

29 oktober 2004: Gastcollege 'De Tempels van Tell Ibrahim Awad' aan de Katholieke Universiteit Leuven.

G. Jurriaans-Helle

2000

'Lectori Salutem' in: 'Geschreven en gebleven', *Mededelingenblad Amsterdam* 77, 2000, 1.

Met R. van Beek: 'Van Lineair A tot alfabet' in: 'Geschreven en gebleven', *Mededelingenblad Amsterdam* 77, 2000, 10-14.

Eindredactie 'Geschreven en gebleven', *Mededelingenblad Amsterdam* 77, 2000.

'The bride, the goddess, the hero and the warrior. Chariot-scenes on Attic Black figure vases' in *Proceedings of the XVth International Congress of Classical Archaeology*,

Amsterdam, July 12-17, 1998, Allard Pierson Series Vol. 12, 1999, 206-208.

'Muziek is van alle tijden', *Huismuziek* 2, 2000, 14-15.

'Een bronzen gordel uit Urartu' in: 'Over vrienden gesproken...', *Mededelingenblad Amsterdam* 79, 2000, 4-6.

Eindredactie 'Over vrienden gesproken...', *Mededelingenblad Amsterdam* 79, 2000.

2001

'Griekse en Romeinse kleding, meer dan witte draperieën' in: *Stichting Textielcommissie Nederland, Gebreid goed - Replica's, Textieldagen 23-4-1998 en 12-11-1998*, Amsterdam 2001, 139-148.

Eindredactie 'Antiek glas - de kunst van het vuur', *Mededelingenblad Amsterdam* 80, 2001.

'Van baby tot bruiloft' in: 'Jong in de oudheid', *Mededelingenblad Amsterdam* 81-82, 2001, 2-4.

'Catalogus' in: 'Jong in de oudheid', *Mededelingenblad Amsterdam* 81-82, 2001, 35-44.

Eindredactie 'Jong in de oudheid', *Mededelingenblad Amsterdam* 81-82, 2001.

'Het kind in de oudheid', *Kunst & antiek Revue* 18 nr. 7, nov.-dec. 2001, 12-14.

'Jong in de oudheid', *Archeologie Magazine, Scarabee*, dec. 2001, 69-72.

2002

'Vrouwen in de oudheid. Een rondgang door het Allard Pierson Museum', *Historica* 25,3, 2002, 6-8.

'Verborgen leed' in: *Verborgen schatten van Minerva*, Amsterdam 2002.

Eindredactie *Een gids voor de collecties van het Allard Pierson Museum*, Amsterdam 2002.

'Egypte - Koptische periode', in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *Een gids voor de collecties van het Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 63-70.

'Nabije Oosten', in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *Een gids voor de collecties van het Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 71-83.

'Cyprus', in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *Een gids voor de collecties van het Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 84-91.

'Griekenland - Voortijd', in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *Een gids voor de collecties van het Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 92-100.

'Coptic period', in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *A Guide to the Collections of the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 63-70.

'Near East', in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *A Guide to the Collections of the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 71-83.

'Cyprus', in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *A Guide to the Collections of the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 84-91.

'Greece - Pre- and Protohistoric periods', in H.A.G. Brijder en G. Jurriaans-Helle (eds.), *A Guide to the Collections of the Allard Pierson Museum Amsterdam*, Amsterdam 2002, 92-100.

2003

'Grote goden op klein formaat', *Mededelingenblad Amsterdam* 84, 2003, 16-18.

Eindredactie 'Indrukken van het verleden', *Mededelingenblad Amsterdam* 84, 2003.

'Divinely Doing Nothing. Athena in Inactive Gatherings of Gods' in: Bernhard Schmaltz, Magdalene Söldner, *Griechische Keramik im kulturellen Kontext, Akten des Internationalen Vasen-Symposions in Kiel vom 24-29.9. 2001*, Münster 2003, 145-147, Taf.26, 1-2.
'Hoe komt men aan voedsel?', *Mededelingenblad Amsterdam* 85-86, 2003, 2-3.
'Soorten en kwaliteiten', *Mededelingenblad Amsterdam* 85-86, 2003, 6-7.
'Koken en eten', *Mededelingenblad Amsterdam* 85-86, 2003, 29-31.
Eindredactie 'AAN TAFEL! Eten & drinken in de oudheid', *Mededelingenblad Amsterdam* 85-86, 2003.
'Eten in het oude Griekenland', *Griekenland magazine* 1, winter 2003/2004, 64-66
Met Marianne de Jong-Hartogs: *Feest!* Lustrumgeschenk 2003 van het Nederlands Klassiek Verbond, Alkmaar 2003.

2004

'Aan tafel!', *Lampas* 37/1, 2004, 55-60.
'Voeding in de Oudheid', *Jongleren, vakblad voor docenten verzorging*, lente 2004.
Met C.J. Ruijgh: 'Aphrodite en Zeus, twee inscripties', *Mededelingenblad Amsterdam* 87, 2004, 10-11.
Eindredactie *Mededelingenblad Amsterdam* 87, 2004.
'Opgraven op het bureau', *Mededelingenblad Amsterdam* 89, 2004, 6-9.
Met René van Beek: *Museumkrant Malta Tempels & Tombes*.

Lezingen en conferenties

In september 2001 nam mevrouw Jurriaans-Helle deel aan het archeologen congres in Kiel, waarvoor zij de poster en bijbehorend artikel 'Divinely doing nothing' verzorgde. In februari 2001 hield zij een lezing op de opening van de tentoonstelling over Cornelis de Bruijn in Damascus en in mei 2001 hield zij twee lezingen over Cornelis de Bruijn in Cairo, waar de expositie inmiddels naar toe was verhuisd. Zij hield verschillende lezingen over 'Mythen, Mensen en Muziek' (2000), 'Jong in de oudheid' (2002) en 'AAN TAFEL!' (2003-4) voor afdelingen van het Nederlands Klassiek Verbond en andere groepen. Tijdens het Museumweekend 2000 hield zij een lezing over 'De magie van het schrift' en in 2004 over 'Het Gastmaal van Trimalchio'. In 2000-2004 sprak zij voor de introductie van de eerstejaars Oude Geschiedenis over 'Archeologie als bronnenmateriaal'. In juli 2001 trad zij op als docent in een zomercursus voor docenten oud Grieks in het *Centre for European Culture* in Delfi, waar zij sprak over 'Pausanias in Delfi' en 'Een overzicht van de Griekse kunstgeschiedenis'. Sinds 2001 zit zij in de jury van de internationale vertaalwedstrijd Grieks de Pythia. In 2003 en 2004 was zij in Athene als vertegenwoordiger van Nederland in de Amphictyonie aanwezig bij de prijsuitreiking van deze wedstrijd door de President van Griekenland. Ook nam zij deel aan de gelijktijdige conferenties over onderwijs in Oud Grieks. In maart 2004 verzorgde zij workshops over Griekse muziek voor leraren uit Antwerpen. In september 2004 gaf zij een les over 'Eten in de oudheid' op het Groene Hart College te Alphen aan de Rijn. Op de Wetenschapsdag in oktober 2004 hield zij een kinderlezing over 'Vindt een archeoloog alleen maar goud?'. In december 2004 gaf zij een lezing over kralen voor de Fa. Lyppens.

Verschillende malen leidde zij blinden en slechtzienden in het museum rond.

R.A. Lunsingh Scheurleer

2000

'De aap in het Oude Egypte. Beeld en werkelijkheid in de weergave.' (met J. Goudsmit), *Mededelingenblad Amsterdam*, 78, 2000, 2-13.

'Terracotta's voor Amsterdam', *Mededelingenblad Amsterdam*, 79, 2000, 10-15.

2002

'Egyptische aanwinsten uit Den Haag', *Mededelingenblad Amsterdam*, 83, 2002, 5-13.

2003

'Impressies van het verleden', *Mededelingenblad Amsterdam*, 84, 2003, 1-2.

'Een indruk van het verleden' (met D. Collon en F.A.M. Wiggerman), *Mededelingenblad Amsterdam*, 84, 2003, 5-15.

'Brood, lepels en messen', *Mededelingenblad Amsterdam*, 85-86, 2003, 34-35.

2004

'Nieuwe aanwinsten voor een jarig museum', *Mededelingenblad Amsterdam* 87, 2004, 1-3.

'Rond een tafelpootje van zilver', *Mededelingenblad Amsterdam* 87, 2004, 21-22.

'Terracotta's te boek gesteld', *Mededelingenblad Amsterdam* 88, 2004, 22-24.

'Een gebroken schaal', *Mededelingenblad Amsterdam* 89, 2004, 15-17.

'Ruines van zilver', *Mededelingenblad Amsterdam* 89, 2004, 18-21.

'Dames zonder kop?' *Mededelingenblad Amsterdam* 89, 2004, 23.

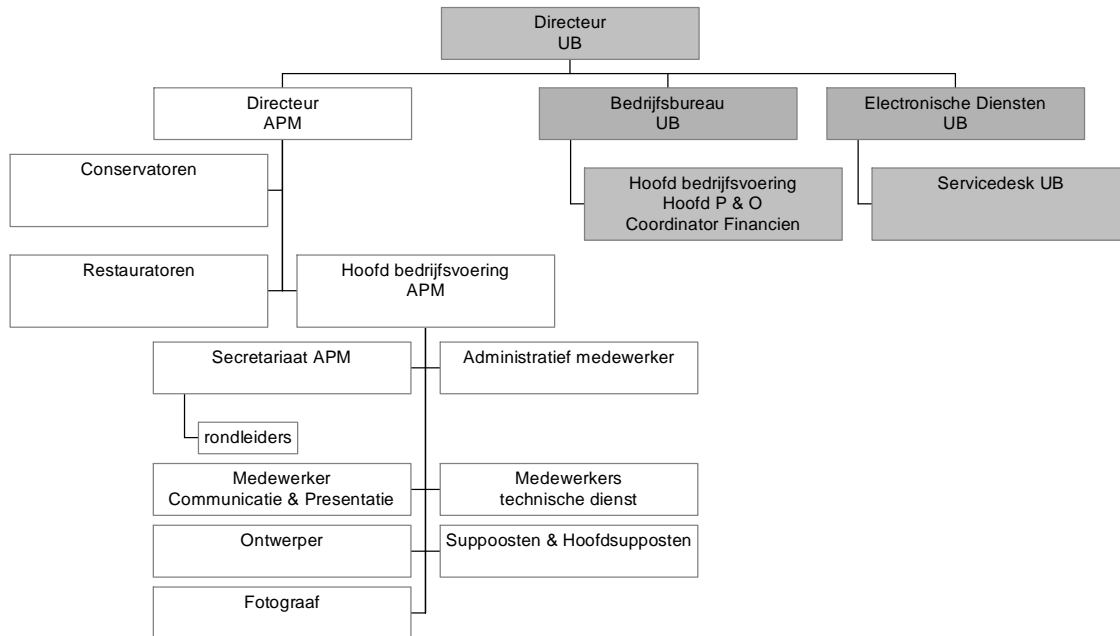
Lezingen

Op 8 oktober 2000 lezing in het kader van de Wetenschapsdag over 'Heilige apen en huisapen'.

Tijdens het Museumweekend (15 /16 april 2000) lezing 'De magie van Egypte'.

14 oktober 2000: lezing voor de Vereniging 'Het Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres' in Amsterdam.

Positionering Allard Pierson Museum

BEDRIJF

3. Algemeen

In mei 2001 maakte prof. dr. H.A.G. Brijder kenbaar dat de gecombineerde taken van Hoogleraar Mediterrane Archeologie en directeur van het museum hem te zwaar vielen en dat hij zich terugtrok als directeur. Hoofdconservator dr. R.A. Lunsingh Scheurleer trad aanvankelijk op als waarnemend algemeen directeur. Per 1 december 2001 ging hij deze functie definitief bekleden. Professor Brijder bleef verbonden aan het museum en vormde de verbinding tussen het museum en de vakgroep Mediterrane Archeologie. Begin 2002 werd hij aangesteld als wetenschappelijk adviseur en later in 2003 als wetenschappelijk directeur.

Omdat de afdelingen personeelszaken en financiën een nieuwe structuur behoefden, werd drs. R.H.C. Huygens in 2001 aangesteld als hoofd bedrijfsvoering.

3.1 Organisatie

Per 1 januari 2001 is er een nieuw organisatieschema (organigram) vastgesteld voor het APM. De inhoudelijke en bedrijfsmatige taken zijn nu nadrukkelijk gescheiden vastgesteld. Het voordeel hiervan is dat er een duidelijker beeld is van de verschillende activiteiten en de daaraan gekoppelde verantwoordelijkheden. Conservatoren en restauratoren worden direct aangestuurd door de algemeen directeur. Het hoofd bedrijfsvoering stuurt de bedrijfsmatige eenheden direct aan. De ontwerper, fotograaf en medewerker Communicatie en Presentatie worden inhoudelijk mede door de conservatoren aangestuurd. In het organigram zijn ook de relaties met de diensten van de Universiteitsbibliotheek (UB) duidelijk vastgelegd.

3.2 Personeel

N.a.v. het nieuwe organigram zijn in 2001 de functies volgens het UB/UvA systeem door de heer B. Bekaert van het gelijknamig adviesbureau opnieuw beschreven.

In 2004 besloten de universiteiten dat zij een universeel functiewaarderingsstelsel gingen invoeren en derhalve is het personeel van het museum ingeschaald volgens de zgn. Hay-methode. De functies van restaurator en educatief medewerker kunnen niet volgens het universeel functiewaarderingsstelsel worden ingevoegd, daar wordt in 2005 een oplossing voor gezocht.

Verder is gewerkt aan de terugdringing van het ziekteverzuim. Een betere begeleiding en bewaking van ziekteverzuim volgens de wet Poortwachter moeten leiden tot een lager ziekteverzuim. Dit sloot aan bij een project van de UB over verbetering van ziekteverzuimbegeleiding en de efficiëntere inschakeling van de verschillende personen en instanties in het traject van ziekteverzuimbegeleiding.

Met alle medewerkers binnen het museum wordt ten minste één keer per jaar een functioneringsgesprek gehouden.

3.2.1 Staf nevenfuncties en activiteiten

Per 1 oktober 2001 nam dr. R.A. Lunsingh Scheurleer afscheid als hoogleraar in Gent. Het onderwijs in de museologie bij de vakgroep Culturele Studies van de Faculteit der Geesteswetenschappen werd tot eind 2003 voortgezet door drs. R. van Beek. In 2003 werd drs. R. van Beek projectleider van het Nationale Gipsenproject dat door de Mondriaan Stichting wordt gefinancierd. Het project zal doorlopen tot 2005.

Mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle is sinds september 2000 landelijk voorzitter van het Nederlands Klassiek Verbond. Sinds 2001 zit zij in de Nederlandse jury van de Pythia, de Europese Vertaalwedstrijd Grieks.

Drs. W.M. van Haarlem was vanaf april 1999 tot eind 2003 adjunct-directeur van de afdeling Egyptologie/Archeologie van het Nederlands-Vlaams Instituut in Cairo.

Drs. R. Leenheer geeft vanaf 2003 colleges conservatie voor de vakgroep Mediterrane Archeologie.

In 2003 heeft drs. R.H.C. Huygens meegewerkt aan een project van het Facilitair Bedrijf inzake benchmarking voor onderhoud en groot onderhoud. Verder werkte hij in 2004 mee aan een werkgroep verbetering ziekteverzuim in het kader van de Wet Poortwachter van de UB. Dit project wordt begin 2005 afgerond.

3.2.2 EHBO (bevoegd per 31-12-2004)

Mevrouw B. Keirsgierter, mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle, mevrouw S. Bandhoe, de heer E. Wong A Ton.

3.2.3 Jubilea

De heer drs. R.H.C. Huygens was in 2003 25 jaar in overheidsdienst.

Mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle was in 2004 25 jaar in dienst van de Universiteit van Amsterdam.

3.2.4 Mutaties personeel (2000-2004)

H. Kuipers, suppoost, met pensioen dec. 2000.
A. Brijan, suppoost, eind 2000 uit dienst.
W. Licher, medewerker technische dienst, in 2000 uit dienst.
Mevrouw M. van Eijk, administratief medewerker, bij APM via UB in 2000, uit dienst 2002.
Mevrouw A. Roest, administratief medewerker, bij APM via UB in 2001, uit dienst 2002.
Mevrouw drs. N.M.J de Groot, PR medewerkster, in 2002 uit dienst.
F. Stork, medewerker Technische Dienst, in 2002 uit dienst.
Mevrouw J.A. Watson, medewerker secretariaat, in 2003 uit dienst.
Mevrouw drs. M. Wagenaar, educatief medewerker, in 2002 uit dienst.
M. Markovic, assistent bedrijfsvoering, naar de Rechtenfaculteit in 2003.
R.J. Gezius, suppoost, in 2003 uit dienst.
F. Kelly, suppoost, in 2001 in dienst en in 2003 uit dienst.
O.J. Claret, suppoost, in 2001 in dienst en in 2003 uit dienst.
B. Meskarzadeh, medewerker technische dienst, in dienst in 2002 en uit dienst in 2004.
J.W. Groenestein, medewerker technische dienst/suppoost, in 2004 uit dienst.

3.2.5 Na alle mutaties waren op 31-12-2004 de hieronder genoemden bij de Universiteit in verschillende samenwerkingsverbanden bij het museum werkzaam (fte = full time equipment):

Dr. R.A. Lunsingh Scheurleer, algemeen directeur	0.6
Prof. dr. H.A.G. Brijder, wetenschappelijk directeur	0.2
Drs. R. van Beek, conservator	0.5
Drs. W.M. van Haarlem, conservator	0.1
Mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle, conservator	1.0
Drs. R. Leenheer, restaurator,	0.9
Mevrouw J.M. Lunsingh Scheurleer-v.d. Berg, restaurator	0.5
Drs. R.H.C. Huygens, zakelijk leider/hoofd bedrijfsvoering	1.0
Mevrouw B.M. Keirsgieter, medewerker secretariaat	1.0
P.M. Witte, administratief medewerker (via UB)	0.7
Mevrouw drs. C.M.A. Vermeulen, medewerker communicatie en presentatie	0.8
M. Bootsman, fotograaf	0.5
G. Strietman, vormgever/ tekenaar	0.8
Mevrouw S. Bandhoe, hoofdsuppoost	1.0
E.N. Macnack, hoofdsuppoost	1.0
Mevrouw R.E. Boldewijn, suppoost	1.0
Mevrouw S. Duurhout, suppoost	0.57
F. Manuputty, suppoost	0.95
E. Wong A Ton, suppoost	0.95
J.H. Wadl, coördinator technische dienst	1.0
W. Borst, medewerker technische dienst	1.0
F. Moolhuizen, elektrotechnisch medewerker technische dienst	0.95
J.M. Novoa Prol, medewerker technische dienst	0.95
T. Tahiri, medewerker technische dienst	0,95

3.2.6 Tijdelijke medewerkers t.b.v. publicatieproject Stichting UTOPA (2000-2004):

Mevrouw drs. A. Dekker, fotografieassistent (tot eind 2001)	0.2
Drs. V. Boele, catalogusmedewerker fotografie (tot 1 september 2000)	0.4
Drs. R. Dokter, catalogusmedewerker fotografie (tot 31 december 2001)	0.4
Mevrouw drs. M. Heineman, catalogusmedewerker	0.5
Mevrouw dr. P.S. Lulof, catalogusmedewerker	0.2
Mevrouw drs. A. Vondra, catalogusmedewerker	0.5
Mevrouw drs. M. Witterholt, catalogusmedewerker	0.5
Mevrouw drs. F. Songu (tot eind 2003)	0.5

3.2.7 Freelance

H. Kuipers, suppoost op oproepbasis
S. Duurhout, suppoost op oproepbasis, tot augustus 2004

3.2.8 Tijdelijke (project) medewerkers

Mevrouw A. Schouten, medewerker secretariaat 2003, opgevolgd door:
Mevrouw L. Mölder, medewerker secretariaat 2003, opgevolgd door:
Mevrouw R. Meijer (2004) medewerker secretariaat, opgevolgd door:
Mevrouw M. van Wensen, medewerker secretariaat (2004-2005).
Mevrouw M. Klas, datatypiste 2003/2004.
Mevrouw drs. E. Sleijpen, freelance medewerkster Gipsenproject (2004-2005).

3.2.9 Vrijwilligers

De afgelopen jaren profiteerde het museum van de inzet van een aantal vrijwilligers. Zo ging oud-conservator drs. H.E. Frenkel door met de automatisering van de inventaris. Drs. J.J.V.M. Derksen werkt aan de wetenschappelijke publicatie van de olielampjes. Drs. H. Koens verrichtte archeologisch-natuurwetenschappelijk onderzoek. Ook bemiddelde hij bij extern onderzoek van oudheden. De heer Koens ging begin 2003 over naar de vakgroep Mediterrane Archeologie. Mevrouw E.A.M. van Tol-Sinnige zette zich vooral in bij het tot stand brengen van nieuw educatief materiaal. Mevrouw drs. R. Koster begeleidde verschillende educatieve projecten bij tijdelijke tentoonstellingen. Mevrouw I. Burke kwam in 2003 als vrijwilliger, zij doet ondersteunend werk voor de pr. Mevrouw I. Redelaar en mevrouw E. Goede hebben zich ook bij diverse ondersteunende activiteiten vrijwillig ingezet. Bij de suppoosten zijn nog steeds actief mevrouw I. Inees en mevrouw A.M. Bos-Reyinga, alsmede de heer J.L. Baron van Heeckeren tot Overlaer. Mevrouw M. Bouwmeester-de Groot is helaas overleden op 14 juli 2001. Mevrouw J.F. Thio-Korendijk (2001) en de heren J. de Soet en J. van Wetering (2002) hebben hun werkzaamheden onder dankzegging gestaakt. De belangeloze medewerking en inzet van vrijwilligers blijft van grote waarde voor de dagelijkse openstelling van het museum. Mevrouw M. Catz-Lin, jarenlang een steunpilaar voor het museum en voor de vrienden van het museum, stopte met haar werkzaamheden in de loop van 2004; haar grote inzet en enthousiasme zal een blijvende inspiratiebron zijn.

3.2.10 Stagiaires

Het museum gaf veel studenten van verschillende universiteiten en studierichtingen gelegenheid stage te lopen. Meestal traden drs. R. van Beek en mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle op als stagebegeleiders.

In 2000 liepen mevrouw J. Sonneveld en mevrouw M. Louwaard stage. Vanwege het bureau archeologie van de Gemeente Zutphen heeft de heer M. Vergeer stage gelopen bij de afdeling metaalrestauratie o.l.v. drs. R. Leenheer. Mevrouw S. Toornent, mevrouw M. Beijne, mevrouw M. v.d. Meulen en mevrouw T. Duhoux (PABO Zwolle) liepen stage bij de educatieve afdeling. Mevrouw L. Moers van de Vrije Universiteit in Brussel liep stage in het kader van de tentoonstelling **Keizers langs de Nijl**.

De scholier Chr. van Bree liep een week mee in het kader van een arbeidsoriënterende stage.

In 2001 liep mevrouw M. Fischer (Universiteit Utrecht) stage voor **De Kunst van het Vuur**; mevrouw A. Voogd (Universiteit Leiden) was stagiaire voor **Jong in de Oudheid**; ook de dames N. Harthoorn en P. v.d. Voorst hebben stage gelopen, de heer J. Kelder ook in 2002.

De scholieren F. Buurman, A. Pasma, D. Breek, B. Jurriaans en J. Derkx deden een arbeidsoriënterende stage.

In 2002 liep ook Mevrouw H.J. Romijn stage

In 2003 waren A. van Kampen en J. Huijs, en doorlopend tot in 2004 ook I. Steijven en Y. Garcia Moral stagiaires bij verschillende educatieve en tentoonstellingsprojecten.

Mevrouw M. Westorp en de heer B. Rijns (doorlopend tot in 2005) deden een stage op het restauratieatelier o.l.v. drs. R. Leenheer. M. Smulders liep stage bij mevrouw drs. C.M.A. Vermeulen.

In 2004 liepen de dames T. Batenburg, D. Kranendonk, M. Edel-Knappers en E. Kraft (doorlopend tot in 2005) stage. De scholier mevrouw M. Barink deed een arbeidsoriënterende stage.

3.3 Financiën

Het museum maakte in 2001 financieel gezien een moeilijke periode door. Er was een negatief resultaat door een tegenvaller op het tentoonstellingsbudget, waardoor het museum door zijn reserves heen was. De vergoeding van de UvA voor de exploitatie was structureel te laag. Om het verloop van de financiën beter te kunnen volgen werden in 2002 budgetten opnieuw gestructureerd en geormerkt. Ook werden financiële procedures ontwikkeld en vastgelegd in een procedureboek dat vervolgens werd geïmplementeerd. De administratie werd ondergebracht in het SAP registratiesysteem. Een administratief medewerker vanuit de UB werd toegevoegd aan het museum. Het College van Bestuur van de UvA kende in 2003 een structurele verhoging van het exploitatie budget toe aan het museum. Met deze verbeteringen en een strenge bewaking van de balans tussen uitgaven en inkomsten werd in 2003 het negatieve resultaat weer omgebogen naar een positief bedrijfsresultaat. Ook het tentoonstellingsbudget biedt, dankzij de positieve saldi van de tentoonstellingen **Jong in de Oudheid** en **AAN TAFEL!** en een uitkering uit een schadeverzekering weer voldoende reserve om aansprekende tijdelijke thematentoonstellingen te kunnen neerzetten.

3.3.1 Financieel verloop van de boekjaren 2000 t/m 2004

Bedrijfsvoering Exploitatie

	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Baten</i>					
Bijdrage UvA	589.460	614.691	643.100	704.465	698.600
Inkomsten uit bezoekers	66.000	77.363	42.049	67.064	81.489
Overige Inkomsten	170.611	100.675	15.951	26.162	33.331
<i>Exploitatieresultaat (neg.)</i>		<i>74.577</i>	<i>4.934</i>		
Totaal	826.071	867.306	706.034	797.691	813.420
<i>Lasten</i>					
Personeel in dienst	504.150	531.110	517.384	570.928	594.315
Personeel niet in dienst	88.487	84.987	78.650	93.143	75.378
Overige lasten	221.862	251.209	110.000	126.183	141.137
<i>Exploitatieresultaat (pos.)</i>	<i>11.572</i>			<i>7.437</i>	<i>2.590</i>
Totaal	826.071	867.306	706.034	797.691	813.420

3.3.2 Sponsoring

Met MeesPierson private bankers is voor het pr-budget van de tijdelijke tentoonstellingen **AAN TAFEL!** en **MALTA** een sponsoringovereenkomst tot stand gekomen.

Gewaardeerde bijdragen zijn ook ontvangen van het bedrijf Piramide ICT Services, het Jaffé-Pierson Fonds en de Stichting Weten. Sponsoring blijft een punt van zorg en voortdurende aandacht. Momenteel is er geen medewerker die zich structureel met sponsoring bezig houdt.

3.4 Gebouw en voorzieningen

Op de Egyptische afdeling is in 2000 het Alexandrijns kabinet verbouwd en een nieuwe opstelling van de Fayoem-portretten gerealiseerd.

De 'Parthenon zaal' op de derde verdieping is afgeschilderd en ingericht.

De inrichting van de nieuwe publieksgarderobe is in 2000 afgerond door het plaatsen van kluisjes.

Er is in 2000 een conceptplan van bureau "Pro" gepubliceerd in het kader van de verbouwing van de gebouwen aan de Oude Turfmarkt, dat o.a. een beperkte uitbreiding van het Museum naar het v.m. Archeologisch-Historisch Instituut op no. 129 omvat. Na een inventarisatie van het ruimtebeslag van de Bijzondere Collecties UB in 2003 bleek dat dit plan onuitvoerbaar was.

In 2001 werden in de gang van de bovenverdieping vitrines ingericht met voorwerpen over Muziek in de Oudheid en met kralen uit de Van der Sleen-collectie. De Cypruszaal op de tweede verdieping die grotendeels leeg raakte, nadat de collectie Zintilis naar Griekenland was gebracht, werd in 2002 opnieuw ingericht als zaal voor het Nabije Oosten, Cyprus en de Griekse Voortijd. De kopie in gips van de Leeuwenpoort werd bij deze zaal in de hal geplaatst. Op de benedenverdieping is de oude Nabije Oosten zaal heringericht speciaal voor het Egyptische dodengericht en mummificatie. Hiervoor werd speciaal voor het museum een film over mummificeren gemaakt, die doorlopend op de afdeling is te zien.

Er werd in 2001 glasvezel verlichting aangeschaft met oog op de tentoonstelling **Antiek Glas – de kunst van het vuur**.

In 2002 werden de kamers van de conservatoren geschilderd.

In 2003 werd de entree van het museum aangepast; de hal van het museum, ontworpen door de heer Y. Kho, werd onder supervisie van de heer A.M.F. Beukman geheel gerenoveerd

In 2003 en 2004 is veel aandacht gegeven aan de veiligheid zowel van de mensen als van de voorwerpen. Vitrine alarmen werden vernieuwd. Er is een ARBO-risicoanalyse (RIE = Risico-inventarisatie en Evaluatie) gehouden. Het resultaat daarvan was dat in 2003 de werkplaats geheel is gerenoveerd en weer voldoet aan de ARBO norm. Elk jaar wordt er een ontruimingsoefening gehouden. Ook is er controle geweest op de legionella bacterie, die niet werd gevonden. In 2004 is het archief naar zolder verhuisd. Een deel zal in het kader van de Archiefwet worden overgebracht naar het Stadsarchief Amsterdam.

In 2004 zijn door de aanvang van de verbouwing van Oude Turfmarkt 129 de gipsen beelden die daar opgesteld stonden, in een reddingsoperatie naar het museum verplaatst. Deze verbouwing en de aanleg van de metrolijn geven veel trillings-, lawaai- en stofoverlast. Er is ook een begin gemaakt met de voorbereiding om het lichtstelsel in de vaste opstelling te gaan vernieuwen. Ook zal het camerabewakingssysteem in 2005 worden vervangen door een nieuw systeem, dit in samenwerking met UB Bijzondere Collecties, die in 2007 de nieuwe buurman wordt van het museum. Beide systemen waren al lang aan het einde van hun economische- en fysieke levensduur.

Op 16 mei 2004 sprong er een verwarmingsbuis op zolder en veroorzaakte lekkage op de Etruskische afdelingen en in de Aula van het museum. Dit gaf aanleiding tot een inspectie van het gehele waterleidingsstelsel in het museum. De meeste installaties zijn meer dan 30 jaar oud. Op de Egypte-afdeling werd een multimediacabinet gebouwd. De ICT-afdeling van de UB verwezenlijkte een lang gekoesterde wens door een aantal al bestaande computerprogramma's over de Egypte-collectie van het museum en een beperkt aantal Internetsites (o.a. de hieronder genoemde museuminventaris) geschikt te maken voor publieksgebruik op twee computers in deze ruimte.

3.5 Automatisering

Het museum had zich goed voorbereid in samenwerking met de verschillende diensten van de Universiteit, op de overgang van 1999 naar 2000; het 'Millenniumprobleem'. Er zijn geen problemen opgetreden. In het jaar 2000 zijn de computers van het museum via de Universiteitsbibliotheek geïntegreerd in het UvA computernetwerk. Aanvankelijk waren er veel klachten die verband hielden met deze omschakeling. De komst van een eigen APM server in 2003 bood de mogelijkheid meer structuur aan te brengen in het automatiseringssysteem van het Museum. De verwerkingsnelheid van data werd hoger en daarmee acceptabel. Na een aantal voorbereidende besprekingen met de ICT afdeling van de UB is in 2002 een begin gemaakt met het aanpassen van de inventarisdatabase Access met als doel deze om te zetten naar het bibliotheekstelsel PICA. Uiteindelijk kon in november 2004 de inventarisdatabase ook daadwerkelijk worden geïntegreerd in het bibliotheekstelsel PICA (zie 1.2 Ontsluiting). Daarnaast is ook een aanzet gemaakt om te komen tot een Beeldbank waar foto's van de voorwerpen, gekoppeld aan het PICA systeem, zichtbaar worden. De inventarisdatabase is nu wereldwijd te benaderen via het internet (<http://opc.uva.nl>, Museale collecties, Allard Pierson Museum).

VERENIGING VAN VRIENDEN VAN HET ALLARD PIERSON MUSEUM

4.1 Jaarverslag over het jaar 2000

Ledenbestand

De verwerking van de ledenadministratie is in 2000 overgegaan naar drukkerij Terburg te Alkmaar. Zij houden het ledenbestand bij, versturen de acceptgiro en manen eventueel aan. Ook is in samenwerking met de Vereniging het ledenbestand in 2000 geschoond van niet meer betalende leden en te lang doorlopende cadeaulidmaatschappen. Hierdoor zakte het ledenbestand aanvankelijk flink, maar trok in de loop van het jaar weer aan. In 2000 hebben 62 Vrienden opgezegd, er zijn er 86 bijgekomen. Eind 2000 was het ledenaantal 1380.

Secretariaat

Het secretariaat heeft dit jaar een wisseling ondergaan. Mevrouw A. van Mierlo is per 1 september 2000 afgetreden als secretaris, als gevolg van een fulltime betrekking bij de gemeente Hilversum; drs. V. Boele volgde haar per die datum als interim op. Opnieuw was mevrouw M. Catz-Lin een belangrijke steun voor het secretariaat; het bestuur zegt haar dank voor haar enorme inzet. Dankzij haar werk kan de secretaris zich met de grote lijnen bezighouden. Ook de heer L.C. van Dorp zet zich van tijd tot tijd voor het secretariaat in. De heer Jaap van der Bijl van Mees Pierson is van onschatbare waarde vanwege zijn ondersteuning op financieel terrein.

Ook dit jaar heeft een aantal Vrienden zich weer ingezet als vrijwillige suppoost: mevrouw A. Bos-Reijenga, mevrouw A. Bouwmeester-de Groot, de heer J. van Gijzel, de heer J.L. van Heeckeren tot Overlaer, mevrouw I. Inees, de heer J. de Soet, mevrouw J.F. Thio-Korendijk en mevrouw J. Wouters. Het bestuur dankt hen hartelijk voor hun enorme inzet voor het museum.

Activiteiten

Op 23 januari en 20 februari bracht het Nijmeegse ensemble *Aeide Mousa* muziek uit de klassieke oudheid ten gehore. De concerten werden gesponsord door het Instituut voor Internationale Excursies te Bergen.

Op zondag 21 mei speelde het *Goudsbloem Kwintet* muziek van Gesualdo.

Speciaal voor de Vereniging van Vrienden werd een Pompeii-reis georganiseerd. Door de overweldigende inschrijving konden met gemak twee reizen worden gemaakt, één van 2 tot 9 mei, de tweede van 9 tot 16 mei. Ze werden geleid door mevrouw drs. Irmina Burger en waren beide een groot succes.

Publicaties

In 2000 zijn drie *Mededelingenbladen* verschenen: nr. 77 *Geschreven en gebleven*, over (de ontwikkeling van) het schrift in de Oudheid, nr. 78 *Apen in het oude Egypte* naar aanleiding van de gelijknamige tentoonstelling over DNA-onderzoek bij bavianen, verricht door een team onder leiding van prof. dr. J. Goudsmit. Hij is hoogleraar Humane Retrovirologie en verbonden aan het academisch ziekenhuis van de Universiteit van Amsterdam, het AMC. Nummer 79 *Over Vrienden gesproken* behandelt een groot aantal

schenkingen die in het recente verleden door Vrienden van de Vereniging aan het museum zijn gedaan. Belangrijke aanwinsten zijn twee Etruskische bronzen spiegels, een Etruskische bronzen schaal en een Etrusco-Romeins terracotta tempelmodel, alle geschonken door mevrouw drs. J.T. Smit-Lub, een veelkleurig eierschaaltje uit Apulië, geschonken door mevrouw I. Dénes, een 70-tal Griekse en Romeinse munten van prof. dr. G.J.M.J. te Riele alsmede een grote collectie medische instrumenten van brons en zilver die dankzij een legaat van mevrouw E.A.E. van der Zwaan kon worden aangekocht.

Vijf Nieuwsbrieven hebben in 2000 de Vrienden op de hoogte gehouden van allerlei activiteiten in en rond het museum.

Lezingen

In 2000 is een groot aantal lezingen georganiseerd. In het kader van *Mythen, mensen en muziek* hielden de volgende mensen een lezing: drs. R. van Beek (“Tokkelen op snaren”, 9 januari); prof. dr. G.J.M. Bartelink (“Motieven uit de klassieke oudheid als inspiratiebron voor componisten sedert de renaissance”, 16 januari); mevrouw A. Tamboer (“Van de lier van Hermes tot de fluit van Pan”, 30 januari); dr. M. van Schaik (“De harp in de oudheid; schakel tussen hemel en aarde”, 6 februari); mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle (“Van Marsyas tot Mars”, 13 februari); drs. T.J.H. Krispijn (“Muziek in spijkerschrift”, 27 februari).

In het kader van de Boekenweek vertelde mevrouw drs. M. d’Hane-Scheltema over “De Epische wereld van de Romeinen”, op 26 maart.

NB was er geen lezing van Joost??

Op 10 juni hield prof. dr. R.A. Lunsingh Scheurleer een lezing in het kader van de tentoonstelling *Apen in het oude Egypte*, getiteld: “Apen verbeeld”; drs. Vincent Boele vertelde over de rol van apen in de Oudegyptische zonnecultus en religie: “Ik spreek de taal van Re”, op 24 juni. Drs. F. Engelsma’s lezing was getiteld: “Apen en andere dieren in het oude Egypte”, op 16 september. Prof. dr. J. Goudsmit vertelde over “Apenmummies en DNA-onderzoek”, op 30 september.

Dr. K.A. Worp praatte over zijn papyrus-onderzoek in Egypte: “Naar de kelder in Kellis”, op 18 november.

Bestuur

In 2000 was het bestuur als volgt samengesteld: mr. S. Patijn (erevoorzitter), mr. L. van Vollenhoven (voorzitter), mevrouw A. van Mierlo (secretaris, tot 1 september), drs. V. Boele (secretaris a.i., vanaf 1 september), mr. C.W. Baron van Boetzelaer (penningmeester), drs. R. van Beek, prof. dr. H.A.G. Brijder, mevrouw M.P. van Karnebeek-van Lede, mr. F.G. Vreede, dhr. T.H. Woltman, mevrouw J.W. van Zadelhoff-Hortulanus.

4.2 Jaarverslag over het jaar 2001

Vlak voor de zomer werd het Bestuur opgeschrikt door de mededeling van prof. H. Brijder dat hij zijn functie als directeur van het Allard Pierson Museum niet langer kon vervullen wegens opeenstapeling van werk en het effect daarvan op zijn gezondheid. Gedurende vijftien jaar heeft de heer Brijder zijn beste krachten aan het museum gewijd en het museum, nationaal en internationaal, een hoger aanzien gegeven. Gelukkig blijft prof. Brijder als adviseur aan het museum en als lid van het bestuur aan de Vereniging van Vrienden verbonden. Per 1 januari 2002 is hoofdconservator dr. R.A. Lunsingh Scheurleer die al bijna 25 jaar aan het museum is verbonden, benoemd tot directeur van het Allard Pierson Museum. Het bestuur van de Vereniging van Vrienden voorziet een blijvende goede samenwerking met de directie

Ledenbestand

Het gaat goed met de Vereniging van Vrienden: eind 2001 was het ledenaantal 1370.

Secretariaat

In het verslagjaar vonden geen mutaties plaats op het secretariaat. De heer drs. V. Boele, secretaris, en mevrouw M. Catz-Lin, vrijwilligster, zorgden ervoor dat het secretariaat de belangen van de Vereniging van Vrienden goed behartigde. De voorbereidingen met betrekking tot de invoering van de euro werden bevredigend afgerond. Het bestuur dankt met name mevrouw Catz voor haar belangeloze inzet.

Balieverkopen

De verkoop van replica's en catalogi vormden wederom een welkome inkomstenbron voor het museum en de Vereniging.

Aankopen van de Vereniging van Vrienden

In 2001 werd een tweetal Daunische grafvazen aangekocht en aan het museum in langdurig bruikleen afgestaan. Ze stammen oorspronkelijk uit Zuid-Italië en werden geproduceerd in de vierde tot de derde eeuw voor Christus

Publicaties

In 2001 zijn twee *Mededelingenbladen* verschenen: nr. 80 *Glas – de kunst van het vuur*. Dit blad vormde tevens de catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling. Het nummer werd vrijwel geheel geschreven door drs. R. van Beek, conservator bij het museum. Het nummer werd gedrukt in een oplage van 2200 exemplaren en is nagenoeg geheel uitverkocht. Nr. 81 was eveneens een begeleidende catalogus bij een tentoonstelling, nl. *Jong in de oudheid*. De tentoonstelling stond onder de bezielende leiding van mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle, conservator bij het museum. Aan dit nummer werkten mee: H. L. Houtzager, J. M. Hemelrijk, A. Willemsen, M. Kleiwegt, J.H.M. Strubbe en H. van Dolen.

Drie *Nieuwsbrieven* verschenen in maart, juli en november om de Vrienden op de hoogte te houden van de activiteiten in en rond het museum. In december volgde nog een aparte brief in verband met de invoering van de euro.

Lezingen

Zondagmiddag 11 maart gaf dr. P. van Minnen een lezing onder de titel “Cleopatra heeft het laatste woord” in het kader van de tentoonstelling *Keizers aan de Nijl*. Hij behandelde de papyrus die een besluit van Cleopatra behelst, ondertekend door de koningin zelf. Op 11 april hield prof. dr. J.H. Crouwel zijn traditionele Geraki-lezing, aansluitend op de Algemene Ledenvergadering. Dr. R. Docter deed op 13 mei verslag van zijn opgravingen in Carthago, hij deed dat opnieuw op 8 december. Speciale rondleidingen werden gehouden door conservator en samensteller drs. R. van Beek over de tentoonstelling *Antiek Glas, de kunst van het vuur*.

Op 26 april leidde dr. E. Moormann een groep Vrienden rond over de tentoonstelling *Griekse goden en helden in de tijd van Rubens en Rembrandt* die te zien was in het Dordrechts Museum. Dr. Moormann was één van de samenstellers van de expositie en als begenadigd spreker zorgde hij weer voor een interessant verhaal.

Concerten

Zondag 4 maart gaf het kwintet Zanzaretta een concert met madrigalen van Gesualdo.

Reizen

Egypte: Speciaal voor de Vereniging van Vrienden werd een reis naar het Land van de Farao's gemaakt. De leiding was in handen van de secretaris van de Vereniging, drs. V. Boele. Gedurende zeventien dagen voerde een rondreis langs de grote monumenten in Egypte. Speciale aandacht ging uit naar een aantal archeologische opgravingen. Zo werd de site van het Rijksmuseum van Oudheden in Sakkara bezocht. Dankzij de inspecteur van de Egyptische Oudheden kon ook een bezoek aan het binnenste van de piramide van Cheops worden gebracht.

Vrijwillige suppoosten

Ook dit jaar heeft een aantal Vrienden zich weer ingezet als vrijwillige suppoost: mevrouw A. Bos-Reijenga, mevrouw A. Bouwmeester-de Groot, de heer J. van Gijzel, de heer J.L. Baron van Heeckeren tot Overlaer, mevrouw I. Inees, de heer J. de Soet, mevrouw J.F. Thio-Korendijk en mevrouw J. Wouters. Het bestuur dankt hen hartelijk voor hun enorme inzet voor het museum. Helaas moeten wij mevrouw Bouwmeester gedenken die meer dan twintig jaar als vrijwilligster aan het museum verbonden is geweest en in 2001 overleed. Als dank voor haar inzet had zij niet lang daarvoor de zilveren speld van de Vereniging ontvangen.

Bestuur

In 2001 was het bestuur als volgt samengesteld: mr. M.J. Cohen, Burgemeester van Amsterdam (erevoorzitter), mr. L. van Vollenhoven (voorzitter), drs. V. Boele (secretaris), mr. C.W. Baron van Boetzelaer (penningmeester), drs. R. van Beek, prof. dr. H.A.G. Brijder, mevrouw M.P. van Karnebeek-van Lede, prof. dr. P.A. Voûte, mr. F.G. Vreede, dhr. T.H. Woltman, mevrouw J.W. van Zadelhoff-Hortulanus.

4.3 Jaarverslag over het jaar 2002

Ledenbestand

Eind 2002 bedroeg het ledenaantal van de Vereniging 1288.

Secretariaat

In 2002 is er geen verandering geweest in de bezetting van het secretariaat. De secretaris, de heer drs. V. Boele, en vrijwilligster mevrouw M. Catz-Lin zorgden voor de belangenbehartiging van de Vereniging. Het bestuur bedankt met name mevrouw Catz voor haar nimmer aflatende en enthousiaste inzet. Het bestuur bedankt tevens de heer L. van Dorp voor zijn inzet bij de werkzaamheden van het secretariaat.

Per 1 januari 2003 zal de heer drs. V. Boele de dagelijkse leiding over het secretariaat overdragen aan de heer drs. R. van Beek, conservator bij het Allard Pierson Museum. De heer Boele gaat volledig werken bij De Nieuwe Kerk, als Hoofd Tentoonstellingen. De heer Boele blijft lid van het bestuur van de Vereniging.

Balieverkopen

De verkopen bleven sterk achter in het jaar 2002. Dit had mede te maken met het feit dat er minder tentoonstellingen door het museum waren georganiseerd. Met de nieuwe museumwinkel in 2003 hoopt de Vereniging dat deze weer een bron van inkomsten wordt.

Aankopen van de Vereniging

De Vereniging heeft in 2002 geen objecten verworven.

Publicaties

In 2002 zijn vijf Nieuwsbrieven verschenen. Voorts verscheen één *Mededelingenblad* (nr. 83, in januari 2003). In de plaats van het tweede *Mededelingenblad* kregen alle Vrienden in oktober de nieuwe Museumgids toegezonden.

Lezingen

In samenwerking met het museum werd een aantal lezingen georganiseerd. Op zaterdag 12 januari sprak dr. E. Moormann over het onderzoeksproject rond het Turkse Nemrud. Zaterdag 9 februari hield drs. W.M. van Haarlem een lezing over zijn opgravingen in Tell Ibrahim Awad in Egypte.

Drs. H. van Dolen sprak in het kader van de tentoonstelling “Jong in de Oudheid” over de antieke jeugd onder de titel *Paideia, idealen en praktijk*.

Na afloop van de Algemene Ledenvergadering op 9 april nam prof. dr. J.H. Crouwel ons traditiegetrouw mee naar zijn opgraving in Geraki.

Op 28 september en 5 oktober nam mevrouw drs. E. Doove Vrienden van de Vereniging mee op een stadswandeling die voerde langs ‘klassieke’ monumenten in de stad Amsterdam, onder de titel *Hoe klassiek is Amsterdam?*

Op zaterdag 19 oktober hield mevrouw drs. J. Escher een lezing onder de titel *De afgietsels van het Allard Pierson Museum*, over de gipsenverzameling van het museum. Aansluitend was er een rondleiding over de zolder waar de beelden staan opgesteld.

In het najaar startte een lezingencyclus met het thema *De erfenis van de oudheid in de*

middeleeuwen. Prof. dr. M. de Jong beet de spits af met een lezing over de overgang van de Laat-Antieke cultuur/beschaving naar de vroege middeleeuwen, met de nadruk op de Karolingische renaissance. De cyclus wordt in 2003 voortgezet.

Alle lezingen werden goed bezocht door de Vrienden. Steeds zat de Nina van Leerzaal vol met enthousiaste leden die de lezingen met veel belangstelling volgden.

Concerten

Op zondag 24 februari gaf het Nijmeegse ensemble Aeide Mousa opnieuw een succesvol concert, gesponsord door het Instituut voor Internationale Excursies te Bergen.

Op 14 april bracht het kwintet Zanzaretta madrigalen van de Italiaanse componist Gesualdo ten gehore. Op 12 mei was er een concert door Trio Maior en het Kodály Trio.

Reizen/excursies

Zaterdag 8 september voerde een excursie, georganiseerd door de Vereniging in samenwerking met het Instituut voor Internationale Excursies te Bergen, naar Bonn. Daar werd de tentoonstelling *Griechische Klassik, Idee oder Wirklichkeit* bezocht onder de deskundige leiding van twee rondleiders van de Kunsthalle. Prof dr. E. Moormann hield een interessante inleiding in de bus op weg naar Bonn, terwijl de secretaris de reisleiding in handen had. Na afloop werd in Hoch Elten van een diner genoten. Ruim veertig Vrienden en Vriendinnen gingen mee.

Vrijwillige suppoosten

Dit jaar heeft, net als de voorgaande jaren, een aantal Vrienden zich ingezet als vrijwillige suppoost: mevrouw A. Bos-Reijenga, de heer J. van Gijzel, de heer J.L. baron van Heeckeren tot Overlaer, mevrouw I. Inees, de heer J. de Soet, mevrouw J.F. Thio-Korendijk en mevrouw J. Wouters. Het bestuur dankt hen hartelijk voor hun enorme inzet voor het museum.

Bestuur

In 2002 was het bestuur als volgt samengesteld: mr. M.J. Cohen, burgemeester van Amsterdam (erevoorzitter), mr. L. van Vollenhoven (voorzitter), drs. V. Boele (secretaris), mr. C.W. van Boetzelaer (penningmeester), de heer P. Mol (penningmeester in spe), drs. R. van Beek, prof. dr. H.A.G. Brijder, prof. dr. J.M. Hemelrijk (lid voor het leven), mevrouw M.P. van Karnebeek-van Lede, prof. dr. P.A. Voûte, mr. F.G. Vreede, de heer T.H. Woltman, mevrouw J.W. van Zadelhoff-Hortulanus.

Plannen voor 2003

De vernieuwing van de entree en de realisatie van de museumwinkel zal in het voorjaar van 2003 een feit zijn. De heer Y. Kho, interieurarchitect bno, zal zijn ontwerp hiervoor gerealiseerd zien.

4.4 Jaarverslag over het jaar 2003

Ledenbestand

Eind 2003 was het ledenaantal 1267. Dit getal is opgebouwd uit de volgende categorieën: 92 leden voor het leven, 132 donateurs, 924 leden, 68 studentleden, 15 buitenlandse leden, 1 cadeaulidmaatschap, en 35 overige leden (zoals stichtingen en bedrijven). Het is opvallend dat een groot aantal leden pas in de loop van het jaar, soms na aanmaningen betaalt. Er zijn in 2003 weinig opzeggingen binnengekomen. Dit betekent dat de aangekondigde contributieverhoging niet als bezwaarlijk wordt ervaren.

Secretariaat

Per 1 januari 2003 is de heer R. van Beek de heer V. Boele opgevolgd als secretaris. De overgang is soepel verlopen. De contacten met het museum lopen via Van Beek die tevens conservator is bij het museum.

Het bestuur dankt opnieuw mevrouw Catz voor haar inzet bij de secretariële ondersteuning.

De ledenadministratie die deels door Drukkerij Ter Burg wordt uitgevoerd is overzichtelijk en duidelijk. De contacten tussen Ter Burg in Alkmaar en de vereniging lopen goed.

Balieverkopen

De verkoop van replica's en catalogi vormen een welkome inkomstenbron voor de Vereniging. Aan het eind van het jaar zijn voorbereidingen getroffen door onze Vereniging en het museum waardoor per 1 januari 2004 de balieverkopen geheel door de Vrienden zullen worden overgenomen met ondersteuning van het museum.

Aankopen van de Vereniging van Vrienden

In 2003 werd een bijdrage geleverd voor de aankoop van een benen plectrum uit de zesde eeuw voor Christus. Dit voorwerp zal een belangrijke plaats innemen in de muziekvitrine.

Publicaties

In 2003 zijn twee *Mededelingenbladen* verschenen: nr. 84 *Indrukken van het verleden*. Dit blad vormde tevens de catalogus bij de gelijknamige tentoonstelling over rolzegels, de collectie van dr. mr. J. Kist.

Mededelingenblad nr. 85-86 was eveneens een begeleidende catalogus bij de tentoonstelling *AAN TAFEL! Eten & drinken in de oudheid* die op 11 december werd geopend. Aan dit dikke vriendenblad werd door vele auteurs gewerkt. Bij dit vriendenblad kregen de leden als cadeautje ook het boekje *FEEST!* met recepten uit de oudheid, uitgeven door het Nederlands Klassiek Verbond, meegestuurd.

Drie *Nieuwsbrieven* verschenen in maart, mei en november om de Vrienden op de hoogte te houden van de activiteiten in en rond het museum.

Lezingen

De lezingencyclus over het doorleven van de oudheid in later eeuwen werd voortgezet. Op 18 januari hield prof. dr. A. Van der Jagt een lezing over *De complicatie van God. Aristoteles en Stoa in de christelijke Middeleeuwen*. 15 februari was het de beurt aan prof.

dr. H. Thijssen over *Aristoteles in de middeleeuwse filosofie*. Op 15 maart hield dr. M. Hageman een lezing met de titel *Oude kleren voor de keizer. De invloed van de klassieke kunst op de beeldvorming rondom de vroegmiddeleeuwse vorsten*. Op 12 april sprak prof. P. Raedts over *Dwergen op de schouders van reuzen*.

Op 8 april hield prof. dr. J.H. Crouwel zijn traditionele Geraki-lezing, aansluitend op de Algemene Ledenvergadering.

Op 14 juni gaf dr. J. Kist een korte introductie op zijn verzameling antieke rolzegels die voor een deel in het museum waren tentoongesteld.

Op zaterdag 4 oktober sprak prof. dr. I. Veldman over de Haarlemse schilder *Maarten van Heemskerck*. Op zaterdag sprak dr. X. van Eck over *Classicisme in de polder*.

De conservatoren G. Jurriaans-Helle en R. van Beek hielden op de wetenschapsdag, 19 oktober, lezingen over eten en drinken in de oudheid, als een voorproefje op de tentoonstelling.

Excursies

16 maart gingen 50 vrienden naar Tongeren en Maastricht. In het Gallo-Romeins museum in Tongeren werd de tentoonstelling *Schone Schijn* bezocht en in Maastricht zagen we de TEFAF antiekbeurs.

Op 26 oktober werden in Brussel enkele fraaie tentoonstellingen bezocht die waren georganiseerd in het kader van de *Europalia 2003*. Onder meer in het Brusselse Koninklijke Museum voor Kunst en Geschiedenis de tentoonstelling Van Pompeii tot Rome.

Samenwerking met de NJBG

Nieuw in 2003 was de samenwerking tussen de Nederlandse Jeugdbond voor Geschiedenis en onze Vereniging. De NJBG is een landelijke vereniging met vele enthousiaste kinderen die geïnteresseerd zijn in archeologie en geschiedenis. Voor kinderen tussen de 9 en 16 jaar organiseert de NJBG op zondagen in de Nina van Leerzaal in het museum aantrekkelijke middagen.

Nieuwe Hal

Eind mei werden de werkzaamheden voor de renovatie van de entree van het museum voltooid. Een geweldige facelift van deze hal laat de bezoekers op een prettige manier het museum binnenkomen. Een prachtige balie zorgt voor een betere ontvangst van de bezoeker. Met eigentijdse verlichting en aankleding gaat het museum met zijn tijd mee!

Concert

Op 22 juni trad het ensemble Zanzaretta op met motetten van Gesualdo.

Vrijwilligers

Ook dit jaar heeft een aantal Vrienden zich weer ingezet als vrijwillige suppoost: mevrouw A. Bos-Reijenga, de heer J.L. Baron van Heeckeren tot Overlaer en mevrouw I. Inees. Het bestuur dankt hen hartelijk voor hun enorme inzet voor het museum. Vrijwillig educatief medewerkster R. Koster heeft tijdens de tentoonstelling over rolzegels op de woensdagmiddagen met kinderen rolzegels gemaakt en afgerold. Tijdens de tentoonstelling *AAN TAFEL!* liep zij met kinderen in het weekend over de tentoonstelling om duidelijk te maken wat er wel en wat er niet werd gegeten in de oudheid.

Plannen

In 2004 bestaat het museum bestaat het museum 70 jaar en de Vereniging 35 jaar. Feestelijke en belangrijke tentoonstellingen zullen worden georganiseerd. De museumwinkel zal meer onder de verantwoordelijkheid van de vrienden gaan functioneren. De succesvolle excursies zullen worden gecontinueerd evenals de lezingen.

4.5 Jaarverslag over het jaar 2004

Ledenbestand

Eind 2004 was het ledenaantal 1277. Dit getal is opgebouwd uit de volgende categorieën: 88 leden voor het leven, 139 donateurs, 937 leden, 63 studentleden, 14 buitenlandse leden, 1 cadeaulidmaatschap, en 35 overige leden (bv stichtingen en bedrijven). Tijdens de tentoonstelling *AAN TAFEL!* zijn er veel nieuwe leden bijgekomen. Aan het eind van het jaar hebben meer mensen opgezegd dan in het jaar daarvoor; een ledenwerfactie onder de leden heeft dit verlies weer gecompenseerd. Eén van de vrienden bracht maar liefst zes nieuwe leden aan!

Bestuur

In 2004 was het bestuur als volgt samengesteld: mr. M.J. Cohen, burgemeester van Amsterdam (erevoorzitter), mr. L. van Vollenhoven (voorzitter), drs. R. van Beek (secretaris), P.W. Mol (penningmeester), dr. R.A. Lunsingh Scheurleer, prof. dr. H.A.G. Brijder, prof. dr. J.M. Hemelrijk (lid voor het leven), drs. V. Boele, prof. dr. P.A. Voûte, T.H. Woltman, mr. K.E.J. Dijk, mr G.A. Greidanus. Het bestuur werd ondersteund door J. van der Bijl (financiële zaken).

Secretariaat

Per 1 september heeft mevrouw M. Catz haar werkzaamheden voor de vriendenvereniging beëindigd. Vele jaren heeft zij als vrijwilliger het secretariaat ondersteund. Wij zijn haar zeer erkentelijk voor het vele werk dat zij jarenlang heeft verzet.

De ledenadministratie die deels door Drukkerij Ter Burg in Alkmaar wordt uitgevoerd is overzichtelijk en duidelijk. De contacten tussen Ter Burg en de vereniging liepen in 2004 naar wens.

Museumwinkel

Sinds januari 2004 lopen de activiteiten van de museumwinkel via de vriendenvereniging. De werkzaamheden voor de winkel vallen onder de verantwoordelijkheid van de secretaris van de vereniging. Daarvoor zijn goede afspraken gemaakt met het museum op organisatorisch en financieel gebied. De vriendenvereniging is verantwoordelijk voor het assortiment artikelen dat wordt aangeboden. Er wordt gestreefd naar een wisselend aanbod van artikelen vooral gericht op de onderwerpen van de tijdelijke tentoonstellingen. In 2004 heeft de winkel bijzonder goed gelopen en dat is voor een belangrijk deel te danken aan de tentoonstelling *AAN TAFEL!*

Aankopen met steun van de Vereniging van Vrienden

In 2004 werd een bijdrage geleverd voor de aankoop door het museum van een viertal terracotta appliques. De voorwerpen waren al snel na hun komst in het museum onderwerp van het televisieprogramma Nieuw in Nederland.

Publicaties

In 2004 zijn drie Mededelingenbladen verschenen: nr. 87 was geheel gewijd aan recente aanwinsten in het museum. Mededelingenblad nr. 88 bevatte artikelen over onderzoek dat naar diverse voorwerpen in de collectie van het museum wordt verricht. Blad nr. 89 stond in het teken van restauratie. Bij dit vriendenblad kregen de leden als attentie van het museum de brochure behorend bij de tentoonstelling *MALTA, TEMPELS & TOMBES 5200 – 750 V. CHR.* meegestuurd.

Vier Nieuwsbrieven verschenen in januari, mei, september en december om de Vrienden op de hoogte te houden van de activiteiten in en rond het museum. Kort voor de zomer werd één digitale nieuwsbrief verstuurd.

Lezingen

In het kader van de tentoonstelling *AAN TAFEL!* die na verlenging nog tot en met 16 mei was te zien, werden diverse activiteiten georganiseerd.

Op zondag 8 februari trad het ensemble Aeide Mousa twee maal op in de Nina van Leerzaal. Het Nijmeegs ensemble, gespecialiseerd in muziek uit de oudheid, had een speciaal programma gemaakt rond het thema eten en drinken.

Op zondag 21 maart gaf mevrouw M. de Vos, redacteur en columniste van NRC Handelsblad een lezing met de titel *Tonijn-Carpaccio*.

Op 6 april hield prof. dr. J.H. Crouwel zijn traditionele Geraki-lezing, aansluitend op de Algemene Ledenvergadering.

Op 5 juni hield drs. J.J.V.M. Derksen een lezing over de Olympische Spelen naar aanleiding van de kleine presentatie over de Spelen in de Nina van Leerzaal in het museum.

In het kader van de Malta tentoonstelling werd een aantal lezingen georganiseerd op de zondagmiddag. Op 14 november sprak de archeoloog drs. J. Kelder over Neolithische culturen in Europa. 28 november sprak de kunsthistorica mevrouw drs. M. E. de Haas over de Megalithische tempels en de bijbehorende vondsten op Malta. Als laatste in 2004 sprak op 12 december kunsthistorica en symbolisch antropologe mevrouw drs. V. Veen over de godin van Malta en het cyclisch wereldbeeld.

Excursies

Zondag 7 maart ging een bus met vele vrienden op excursie naar Tongeren en Maastricht. In het Gallo Romeins museum in Tongeren werd de tentoonstelling *Neanderthalers in Europa* bezocht en in Maastricht de TEFAF antiekbeurs.

Op zaterdag 30 oktober gingen wij op stap naar oost Nederland. In Nijmegen werden we in Museum Het Valkhof rondgeleid door drs. L. Swinkels over de tentoonstelling *De Bataven*. Daaraan voorafgaand maakten we een stop in het plaatsje Elst waar een bezoek werd gebracht aan de beroemde Gallo-Romeinse tempel.

Naast de binnenlandse excursies wil de vereniging zich ook weer gaan richten op reizen naar het buitenland. In 2004 heeft een aantal Vrienden deel genomen aan een bootreis in

het mediterrane gebied. Onder leiding van prof. dr. F. Meijer en mevrouw drs. Chr. Waslander genoten zij van een 12 daagse culturele cruise door de Middellandse Zee. Bijzonder was dat zij 28 oktober, de dag dat de tentoonstelling *MALTA, TEMPELS & TOMBES* in het museum opende, doorbrachten op het eiland Malta en ter plekke de opening van de tentoonstelling in Amsterdam vierden!

Samenwerking met de NJBG

Ook in 2004 is de samenwerking met de NJBG gecontinueerd. Op 27 juni ontving conservator mevrouw drs. G. Jurriaans-Helle een aantal kinderen op de presentatie over de Olympische Spelen waarna de kinderen zelf op zoek gingen naar objecten die met sport in de Oudheid te maken hebben.

Vrijwilligers

Ook dit jaar heeft een aantal Vrienden zich weer ingezet als vrijwillige suppoost: mevrouw A. Bos-Reijenga, de heer J.L. Baron van Heeckeren tot Overlaer en mevrouw I. Inees. Het bestuur dankt hen hartelijk voor hun enorme inzet voor het museum.

Plannen

Voor 2005 staat de grote tentoonstelling over *KLEUR! – bij de Grieken en de Etrusken* op het programma. Met deze tentoonstelling zal prof. dr. H.A.G. Brijder afscheid nemen van het museum.